

TUDOR VLADIMIRESCU

Mișcarea de la 1821;

narațiune în versuri,

de A. Palemon

editor: Liliana Oprescu

Prefață de Ana Grama

apare cu binecuvântarea

Î.P.S. Dr. Laurențiu STREZA

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Sibiu, 2021

Editura ANDREIANA

Coperta I: Portretul lui Tudor Vladimirescu realizat de Theodor Aman
după moartea lui Tudor, bazat pe mărturiile Pandurilor.
ursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Tudor_Vladimirescu

Transliterare text (scris în original cu alfabet de tranziție) și layout: Liliana Oprescu
© 2021 Liliana Oprescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PALEMON, ALEXANDRU

Tudor Vladimirescu : mișcarea de la 1821 : narațiune în versuri / de
Alexandru Palemon ; ed.: Liliana Oprescu ; pref. de Ana Grama ; apare cu
binecuvântarea Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza Arhiepiscopul Sibiului și
Mitropolitul Ardealului. - Sibiu : Editura Andreiana, 2021

ISBN 978-606-989-098-1

I. Oprescu, Liliana (ed.)

II. Grama, Ana (pref.)

821.135.1

Editura ANDREIANĂ din Sibiu
este recunoscută academic de Consiliul Național al Cercetării Științifice,
la categoria B pentru domeniul Teologie.

Prefață

Ana Grama

„România cată a-și aduce aminte de eroii ei celebri: de Mircea cel Bătrân, de Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Mihai Bravul, Tudor Vladimirescu și până și de învățatul George Lazăr. Toți aceștia se luptară, lucrară pentru binele și existența patriei; toți contribuă la conservarea naționalității ș'a religiunii, la regenerarea și înflorirea ei pentru posteritate. Unii disputară gloria pe câmpul luptelor, alții suferiră martiriul, bine cuvîntând înălțarea Românilor la demnitatea sa și spargerea fearelor; alții, asemenea Apostolilor, învățară p'acest popol de a ști cuvîntul lui Dumnezeu și a se cunoaște pe sine (...).” Alexandru Pelimon, 1862.

Alexandru Pelimon, cu pseudonimul *Palemon* (cel puțin), „Poet” pașoptist și postpașoptist activ, este invocat în diverse lucrări¹ ca autor de texte poetice, *foletonistică*, melodrame, nuvele, scenete, evocări istorice, note de călătorie etc., cu nu mai puțin de 50 de titluri în Enciclopedia *Cugetarea*². În fața unei liste de titluri atât de ofertante, interesul autoarei ediției de față s-a oprit, în chip firesc, asupra unuia asociat lui Tudor Vladimirescu și *Revoluției* care-i poartă numele, cu un destin aparte în

¹ Alexandru Pelimon, articol disponibil la adresa web:

http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Alexandru_Pelimon, accesat în data de 17 iulie 2021. Dina, Al.; I. C. Chițimia; P. Cornea; E. Todoran. *Istoria Literaturii Române*; București, Editura Academiei Române Socialiste, II, *De la Școala Ardeleană la Junimea*. 1968, p. 589-592.

² *Enciclopedia României*: (n. 1822 – d. 27 iulie 1881, Novaci, județul Gorj), un op de 927 pagini apărut în anul 1940. Ediția anastatică a acesteia, din anul 1999, unde sunt inserate și personalități excluse de regimurile dictatoriale ale diverselor epoci, are 960 pagini.

istoria Principatelor Române și care, în anul 2021, la aniversarea a 200 de ani, ne prilejuește - ne obligă ?- la o firească rememorare.

Profesor documentarist, Liliana Oprescu³ a descoperit acest op modest în *Biblioteca Universității „Lucian Blaga”*, **Fondurile Bibliotecii Mitropoliei Ardealului** și a sesizat actualitatea sa în acest an. Este autoarea operațiunilor complexe pe care le presupune transliterarea textului original -tipărit cu alfabet de tranziție- într-un text accesibil oricui, tipărit cu latine. Ea îl oferă astfel oricărui cititor care va avea astfel posibilitatea să descopere însușirile unui text, unui autor, unor eroi, ale unei întregi epoci revoluate. Are o activitate deja bine apreciată în domeniu (vezi transliterări din primul an de apariție al celei mai vechi publicații periodice sibiene românești, neîntrerupte din anul 1853 până în zilele noastre, „Telegraful Român”, trei volume)⁴. Atracția deosebită față de acest op, ca și intrarea sa *pe ușa din față* într-o atmosferă sincronă cu cea a trăirilor autorului, ne-a devenit vizibilă și semnificativă prin numeroasele semnale colaterale dintr-un subtitlu pe care și-l propusese:

POHVALA

Revoluției de la 1821 condusă de Tudor Vladimirescu.

*

³ Bibliotecar la Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu.

⁴ Liliana Oprescu. *Gazeta Telegraful Român o valoroasă moștenire informațională*. Transliterarea lunilor ianuarie - decembrie 1853 (Volumele I-III; 2016, 2018. ISBN 978-606-12-1261-3).
Vezi și: <http://digital-library.ulbsibiu.ro/jspui/handle/123456789/2008>.

Oricât de sumară s-ar dori, o PREFAȚĂ trebuie să se pronunțe asupra autorului și cărții prefațate, cu *marginaliile* lor, toate câte s-au constituit într-o motivație suficientă pentru a reține atenția cercetătorilor. Subiecte principale și secundare, de mare sau mică vizibilitate, care, însă, fiecare în parte și coroborate cu altele aduc o oarecare lumină asupra unui fapt, a unui eveniment. Nu mai puțin a vremurilor în care se plasează fiecare. Onestitatea profesională ne trimite la multe date *pierdute în timp* și rămase *printre altele* când însuși titlul unui op ne poate abate de la numeroase oferte informaționale ascunse. Or, este știut că numai valorizarea tuturor acestora, împreună, ne vor revela aspecte semnificative -și așa trunchiate- pentru istoria problemei date.

În cazul de față, subiectul principal al cărții este unul concret și de la baza istoriei revendicative a românilor sărăciți și nemulțumiți -o *epopee demnă de nemurire*, susține insistent Al. Pelimon. Dar, la asumarea faptelor concrete majore nu putem ajunge ignorând modul legic de asimilare și integrare a *Noului* în *Vechea societate*. Pentru momente tulburi ale istoriei, sau în curs de limpezire, detaliile acestui proces complex par a sta uneori încă înghesuite printre aluzii, fărâme de fraze, de file, de referințe. *Scriitorul istoriei* în fața documentarului său întruchipează şahistul din fața eșichierului, cu o suprafață de piese bine aranjată, și reglementată, sub care, de fapt, sunt capcane, coduri, zbateri și constrângeri, mistere, taine așteptându-și cumiți acolo dezlegarea. A fost o plăcere profesională reală să descoperim că, mai ales în textul introductiv al lucrării de față, Al. Pelimon însuși își bazează cercetările pe astfel de principii, teorii și practici de lucru specifice istoricului modern, oricum profesionist, cum vom vedea mai jos.

ALESSANDRU PELIMON, autor prodigios, a fost un „publicist n. în anul 1820 în București, † 1881 tot în București. N-a făcut nici un fel de studii: autodidact”, ne asigură „Enciclopedia României, Cugetarea”.

Lucian Predescu⁵, autorul acestei *Enciclopedii*, insolită ca *lucrare de autor*, a reținut aici inclusiv numeroși autori *uitați*, ce trebuiau/meritau să rămână în istoriografia literar-istorică românească.

Cea mai complexă prezentare a lui Al. Pelimon pe care o cunoaștem, pare a fi în *Enciclopedia română* din zilele noastre. În altă *Istorie* generoasă a literaturii române⁶, scriitorul care-i urmează lui Al. Pelimon este C. D. Aricescu (1823-1886) prezentat ca „*Un profesionist și el*”, deci asemenea celui precedent -Pelimon. Or, C. D. Aricescu *a fost* socotit întotdeauna un personaj exemplar pentru epoca sa, asociindu-i-se realizări remarcabile. În cazul lui Pelimon, „(...) din îmbelșugata producție poetică, dramatică și de proză nu s-a retipărit nimic, cu excepția fragmentelor din *Pionierii romanului românesc*”, ne mai asigură profesorul Ivașcu. Totuși, fie și dacă G. Călinescu l-a anulat ca poet („*În rezumat, Al. Pelimon nu e poet*”) el s-a remarcat „în plan literar”, politic, chiar cu „vocație agitatorică”, unionist, istoric, traducător, etc.

PELIMON, Alexandru (1822 — 27.VII.1881, Novaci, j. Gorj), scriitor. Era cel de al patrulea copil al lui Antoniu Pandele, slujbaş și, mai în urmă, comerciant în București. Nu avea prea multă învățătură și a ocupat felurite funcții modeste, fiind, între altele, secretar al Comisiei documentelor mănăstirești, procuror la Consistoriul eparhiei Buzău, subșef la secția istorică a Arhivelor Statului din București. Cu o carieră administrativă lipsită de strălucire, mai mereu fără bani, s-a dedicat, compensativ, scrisului. Colabora din 1845 la „Vestitorul românesc”, serie în 1848 la „Pruncul român”.
COLEȚIUNEA DE BINEȘI.

O prezentare serioasă a *omului și lucrărilor* sale se face în *Dicționarul literaturii române al Academiei Române de la origini până la 1900*⁷.

⁵ El însuși cu o viață profesională de intelectual marginalizat deosebit de merituos - *autor*, co-autor, bibliotecar, bibliograf cu o voință și putere de muncă exemplare. În alte surse se dau și alte date.

⁶ George Ivașcu, *Istoria literaturii române*, I. București, Editura Științifică, 1969, p. 487, 577.

⁷ *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei Române, 1979. 976 p. cu Il. și Indici. 1311 articole, 731 autori.

Activitățile multiple pe care le practică astfel de personaje, în secolului al XIX-lea (chiar înainte), teoretic, îi fac pe *activiștii literați* „enciclopediști ai vremii lor”. Mediocritatea creativă a multora dintre ei a contribuit la umplerea unor spații goale, oricum ei nu pot fi excluși din lumea culturală pentru că ... *AU CONTAT! ÎNTREGUL* creat la vremea lor este un produs firesc și reprezentativ al epocii, constituit din activități specifice care se intersectează, slujindu-se unele pe altele, ori ascunzându-și viciile, modificând centrele de putere, uneori diluându-se una pe alta. Și iată, un literat-poet socotit de cineva „total lipsit de talent” poate să fie demn de reținut atât pentru *literele române* cât și pentru *reformele domnitorului Al. I. Cuza*.

*

Toate enumerările de mai sus și altele, ne adevăresc întâi *un PELIMON literat*.

Viața lui, aparent obscură, pentru noi are caracteristicile unei existențe revoluționare *în fapt și în spirit*, anii maturității sale petrecându-se activ în zilele *Rebeliei* din 1821, în pașoptism, în *bătăliile* pentru înfăptuirea *Micii Uniri*, în atmosfera specifică marilor și micilor reforme ale acesteia. Decenii la rând a fost implicat, concret, în câteva segmente esențiale ale unei vieți trepidante. Reținem că *arma* sa principală în aceste *bătălii* a fost întâi condeiul.

Mai mult sau mai puțin autodidact, Pelimon n-o fi urmat școli sistematice grecești, n-o fi fost apoi la Paris, cum au fost fiii de boieri sau boiernași contemporani lui, care au reușit să cucerească spațiul central al scenei culturale și istorice și care, la un moment dat îl iau pe el colaborator în activități majore politico-administrative și culturale. Da altfel, CV-ul lui Al. Pelimon, cu cele 50 de titluri de cărți pe care autorul le-a *gândit*, le-a *grafiat-scris*, un editor (și nu unul oarecare, ci „Tipografia C. A. Rosetti”, a *Mitropoliei*, „*Eliad*”, *Wachmann* etc.) le-a publicat și toate au adunat *ceva bănuți pe ele* de la *cumpărătorii-cititori* etc. Extensia culturii sale generale nici nu poate fi pusă în discuție, pentru că textele traduse acoperă ceea ce avea mai valoros și de mai largă circulație Europa la buchiniștii de pe Sena. Adăugăm la sursele instrucției intelectuale

spiritul său viu, nativ, dominat de curiozitatea și neastâmpărul intelectual care produce un orizont de cunoștințe în continuă dezvoltare. Iar *gazetarul Pelimon*, nolens-volens este la curent cu toate veștile ce *se circulau* în Principate și în Europa.

Alăturându-se vârfurilor culturale, s-a confirmat ca *autor-publicist pe seama unei ideologii care cere a se scrie cu un scop*, activ printre cei ce fac literatură *în cadrul unui act patriotic și au la bază o ținută morală* etc. Este alături de cei ce susțin a se scrie „după un cod literar”, ca și când „ai în față o prăvilă cu reglementări (...)”. Potențial, unul dintre „vorbitorii în scufie și halat”- scriu ironic *ai noștri tineri* modernizați prin străinătați-, de fapt este activ în a introduce în limba română neologismele cele mai subtile ce se cereau insistent în limba română, corespunzător realităților noului sistem politico-social: repetat invocații *condamnabilii* ce fac *abusuri* și sunt *corupți*, cerând *emanciparea*, invocând *pretexte*.... ! Și, în general, fără expansiunea latinismelor⁸, „încercări ale latinizării exagerate”, acelea fiind acceptate numai și numai pentru că susțineau teza originii latine a poporului român.

În lucrarea de față, atâta cât avem aici un limbaj greoi, el se datorează mai ales lipsei semnelor grafice din tiparnițe, practicilor vechi și noi nedecelate încă, dotărilor și tipografiilor, altor căutări¹⁰ nestructurate și variate, de la caz la caz chiar și în primele decenii ale celei de a doua jumătăți a sec. al XIX-lea.

Și, sigur, *istoriei*, cu toate ale sale !

ALTFEL, în cartea noastră totul se derulează ca *o poveste*. O poveste *din dragoste*, cu suferințele și nereușitele ce decurg dintr-un astfel de sentiment, provocate și suportate de eroul principal Tudor Vladimirescu, și cei ce i-au fost aliați în numele și în interesul săracilor Munteniei, nu mai puțin a autorului care-i evocă. Dacă pasiunea autorului Pelimon este uneori debordantă, chiar părtinitoare față de eroul drag

⁸ În activitatea de cercetare în arhive bisericești am găsit numeroase texte ale unor scriitori netitrați, funcționari administrativi, preoți, dascăli, negustori, grafiate cu chirilice, „rupte” din cea mai firească limba română a poporenilor sudtransilvani și din alte zone. Ana Grama, *Înapoi la document*, în: *ASTRA*, Brașov, nr. 36, 2009.

inimii sale, ea nu exclude un bun simț intelectual-popular convingător, azi cuceritor. Nu știm ca această carte să fi fost folosită ca sursă în istorii clasice, deși, în anul 1911, în *Revista Ilustrată*, printre alte surse se recomandă republicarea descrierii portretului eroului Tudor după cartea lui Pelimon (Anexa 1). Producțiile folclorice, dar mai ales *cărțile populare*, îi sunt la îndemână ca modele, „vorbe din bătrâni” sunt folosite generos: „Și oastea n-a zis o boabă”; plecară „cu coada-ntre picioare”, „d-a surda”, „care făcu pe greci a o cam băga pe mânecă” etc.

*

În cartea noastră, gândită ca *ELOGIU Vladimirescului la 200 de ani de la Revoluția din 1821*, după una aniversară la 60 de ani!, evenimentele descrise au, de la prima vedere, o arie de răspândire bine circumscrisă.

În ani în care se mai auzeau, fie și estompat, ecouri despre *neadormite pușcături* napoleoniene/antînapoleone, orice mișcare populară era receptată ca un fenomen meteorologic imprevizibil și ușor trecător de la un capăt la altul al continentului. În privința relației *rebelilor* cu Transilvania, la început se părea că mai sunt de făcut doar câțiva pași pentru unirea nemulțumirilor sociale violente ale oltenilor/muntenilor cu cele ale românilor transilvani. Aceasta era spaima fundamentală a tuturor oficialităților, precum și nădejdea -tot fundamentală- a românilor iobagi ardeleni. Doar că, forțele dominante europene știau acum că nu-și mai pot permite să lase vreo mișcare populară sau aristocratică să se dezvolte, pentru că ea întruchipa pericolul de a se *da, din nou, foc Europei*. Transilvania, parte a unui imperiu limitrof noilor mișcări, celelalte imperii, se mobilizează astfel încât interesele lor să nu mai fie atinse...

Și, așa, ARDEALUL pare a rămâne în afara unor stări belicoase acute. Este de notorietate însă că, mai ales în gospodăriile orășenești și rurale înstărite sudtransilvane (Brașov, Sibiu etc.), *fugarii*, refugiații din Sudul Carpaților de frica *Rebeliei*, însoțiți de tentante rădvane cu lăzi pântecoase pline de bani și alte bunuri prețioase își găsesc *un leagăn dulce* în mai confortabilele case săsești, încât parcă nici *nu se mai dau plecați* pe la casele lor. Instalați aici unii se căsătoresc și se înmulțesc, se îmbogățesc,

iar ortodoxia locală devine mai puternică⁹, cum vom vedea mai jos prin dezvoltarea-extrem de sumară- a unui subiect specific. Ne referim la evoluția unui copil venit în Sibiu cu părinții de frica rebelilor, fugiți din Târgoviște unde tocmai se așezase la un moment dat Al. Ipsilanti. Anume, cum a intrat Grigore Matei -modest din fire, dar ca *un câștigător*, lovit prea des de sortă - în societatea sibiană, românească și multietnică, valorificându-și toate șansele, lăsându-se influențat de ceilalți și la rândul său introducând noutăți pozitive *în faptă și gândire*.

1. Gligor Mateiu

2.

⁹ În toamna acestui an, în Avrig, la *Universitatea de vară organizată de Academia Română - Catedra de Sociologie* - și *Primăria Avrig*, tema principală a discuțiilor și volumul ce va apărea cu acest prilej se și intitulează *Ecouri ale Revoluției lui Tudor Vladimirescu în Ardeal*. Aici se va prezenta și tipăritura ce urmează să apară în *Editura Andreiană*.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Explicații la imagini:

Fol. _____ Hermannstadt, 10/7. 18 80

Vollständiges ŠORTIMENT von Kurz-, Wirk-, Seide-, Baumwoll-, Leinen- und Manufaktur-Waare en gros & en détail.	FACTURA von GREGOR MATHÉY Kleiner Ring, im eigenen Hause.	LEDER von Herrnsch. Berlinerselle diversen Strick-, Kamm-, roten, gelblichten und unge- löschten WEBGARNEN roth & gelblicht SEIDE en gros & en détail.
---	--	---

1. *Herrn Dunitzen Comissar Skelshye Soll*

Fotografie din *Albumul Băncii ALBINA*, cu explicație „Gligor Mateiu, /membru în consiliu din 14 Martie 1872, membru în direcțiune până la retragere în 21 ianuarie 1889”. La baza aceleiași pagini figurau Vincențiu Babeș și George Pop de Băsesci.

2. Două case mai modeste în dreapta când privești vederea, dar în plin spațiu comercial și social, cu numele pe frontispiciu – CASELE MATEI- în Piața Mică a Sibiului.
3. *Sfântul Ierarh Mitropolitul Andrei Șaguna* îl reține pe negustorul Matei ca pe unul dintre asistenții/martorii-giranți ai testamentului său, în toate variantele.
4. *Vechea Bisericuță grecească din Cetate* predată Bisericii Ortodoxe române prin semnătura episcopului Grigore Matei, atunci secretar al Companiei grecești în disoluție.
5. *Mitropolitul Miron Romanul* cultivă relații onorante cu *Casa comercială Matei*, la aniversarea a 50 de ani de activitate comercială în Sibiu fiind, în *Cesele Matei* din Piața Mică a Sibiului, unul dintre oaspeți.
6. Soția preotului Ioan Panovici, fiica negustorului Stamate, cumnata lui Grigore Matei în costum de sălișteancă alături de tânăra noră a acestuia, ALEXANDRINA. Din discursul nurorii lui Grigore Matei la inaugurarea cursurilor *Școlii civile de fete din Sibiu*. „(...) Femeia generațiunii noastre să devie femeie în sensul curat al cuvântului: o ființă omenească în clasa omenească, o desfătare poate, dar nu o jucărie, o ființă modestă, dar gânditoare, o femeie supusă poate, dar nici decât o sclavă. (...)”. Acest text a fost folosit și de *Mitropolitul Antonie Plămădeală* în una din lucrările sale.
7. La mormântul nepoatei de 19 ani a lui Grigore Matei, prima reprezentare modernă în cimitirul Bisericii din Groapă, *copila răpită* fiind și nepoată de soră a preotesei părintelui Panovici, o altă fiică a negustorului STAMATE.
8. Singurul băiat care-i va purta numele lui Matei Grigore, *Gligor*, fiu al fiului său GHEORGHE, mort de tânăr, ALEXANDRU GHEORGHE MATEI, a fost pictor, a trăit mai mult în Germania și a murit în Grecia.

*

Dintr-un scurt episod ardelenesc,
ne întoarcem la cartea lui Al. Pelimon.

Dacă în episodul sibian realitatea poate ilustra *o crescere* în spiritul momentului, în narațiunea lui Pelimon, imaginea faptelor din Sudul Carpaților, ca și în realitatea imediată, oscilează între detalii ce țin de bătălii și politică, victorii mai mult închipuite, de morală, aproape toate dramatice, tragice, nesupunerea, trădarea, neînțelegerea intereselor superioare erau de neiertat.

NOȚIUNILE ISTORICE (grafiate cu *latine curate*), ca orice introducere justificativă, ne ajută să pătrundem în intimitatea mentală și sentimentală a autorului, ambele asumate, unele însă păstrate *în unghiere ale minții*, devoalate cu greu, sau eliberate spre cunoaștere, *întru citire și înțelegere*.

Ca orice cercetător specializat, ne face martori ai strădaniilor sale, din care nu lipsește trudnica investigație pentru descoperirea unui portret al *eroului* său din timpul vieții. Îi caută portretul vizitând mănăstirile și pe unii ce l-au cunoscut, îl revoltă derapajele artistico-patriotice exagerate sau false descoperite *pe ici pe colo*, folclorul degenerat de aspirația spre depășirea mediului original rural etc. Și, sigur, de aici nu lipsesc -nenumiți, dar bine *însemnați*- nici *balaurii*, nici *feți-frumosi*. Greșelile celor din urmă, reale, în lupta pentru un ideal patriotic devin ...admisibile prin explicații interesate și bine conduse. Exemplificăm prin cazul când se recunoaște că „*Vladimirescu fusese înțeles cu Înalta Poartă!* În alte numeroase ocazii, o astfel de afirmație/acuzație, rămânea condamnată secole de-a rândul. Pentru a anula acest efect, autorul vine imediat cu o notă explicită de subsol, cât o scuză: „Această politică, adoptată de Români, *Vladimirescu, că el urmând-o, a știut a se gândi ca să scape patria de calamitățile ce ar fi adus asupra-i p-acei timpi furiea Turcilor*”.

„Și fapta curagioasă măreață să rămâie;
S-aprindă libertății făclii, -la Sânti tămâie!!”¹⁰.

Pentru noi, Al. Pelimon este și un teoretician de marcă al practicării cercetării și scrierii ISTORIEI. În anul 1862 expune, într-o logică

¹⁰ Text original: II.

modernă exemplară, o adevărată lecție pe această temă: „(...) *cată mai întâi, a spune starea în care se găsia atunci România, spre a putea cineva înțelege scopul său, dorința și amorul de care era dominat, și să dea preț luptelor sale, în mijlocul calamităților (...)*”. Și chiar mai mult decât un istoric din prima jumătate a secolului al XIX-lea: „*Descriind mișcarea națională de la 1821, găsim multă asemănare cu aceea de la 1848. Politica fu una și aceeași, împregiurările și oamenii tot asemeni; prin urmare 48 fu al doilea act al tragediei ce reprezintă România. Vladimirescu și cu Românii protestară la Poartă pentru abuzurile Fanarioților, iar capii revoluțiunei de la 1848, împreună cu toți Românii cei de inimă protestară în contra regulamentului și a abuzurilor (...)*”. Andrei Șaguna, în noiembrie 1861 scria/spunea: „*Luați seama, în ce momente și în care epocă viețuim (...) puterea minții și a geniului, științele și artele sunt [cele] care în zilele noastre dau popoarelor tărie și le asigură viitorul*”.

Regretul nostru este că nu am putut accesa nici una din scrierile pelimoniene istorice și mai ales *Memoriul* despre mănăstiri. Transgresând această piedică, urma să încheiem intervenția noastră mărturisindu-ne într-un episod de regăsire profesional-personală, *printre rânduri și printre ani*, în textul și subtextului cărții. O STARE care, sigur, domina și spiritul pasionat al intelectualului „autodidact” Pelimon, născută și bazată pe *alte stări*, pe care, de altfel, probabil, le împărtășim adeseori împreună, toți cercetătorii paleografi: *eșfort, sete de cunoaștere, curiozitate febrilă, speranță, încântare și bucurie în fața descoperirilor, cu sfiiciune și respect nesmintit pentru înaintași, o aventură spirituală fabuloasă*¹¹.

ASTFEL, pentru elaborarea *Laudei Vladimirescului*, Pelimon, cercetător serios, știe că trebuie să se documenteze îndelung, căci de la *Rebelia* din 1821-22 trecuseră deja patru decenii. Știe și ce are de făcut în acest caz, specific momentului: să abordeze persoane a căror memorie mai păstrează date despre ea, să caute instituții care pot deține documente din acești ani.

¹¹ O numerare a cercetătorul clujean de curând plecat dintre noi, Vasile Lechințan - pierdere greu recuperabilă pentru deja sărăcita paleografie a documentarului ardelenesc.

Știe și că, cele mai consistente surse se pot găsi la mănăstiri din care unii *trăitori* peste ani poate fuseseră chiar actanți în timpul tulburărilor. În plus erau mai familiarizați cu informații teoretice de domeniul istoriei.

A umblat, a căutat, a întrebat... A aflat.

Doar că, faptele nou atestate pe terenul cercetărilor - credeam la un moment dat de început - erau insuficiente pentru o carte comemorativă generoasă, cum și-o propusese pentru anul aniversar 1861. Altfel, de ce n-ar fi tipărit-o ? Următoarele luni din acel an ne-au dovedit că greșeam. Noutățile pe care le găsește nu lipsesc, ci abundă, dar în *alt tip* de informații, despre care bănuia că ar fi *pe-acolo, pe undeva, prin terfeloage*, și mai nou ele ar putea interesa stringenttocmai STATUL, noul stat al Principatelor Române. După cât de interesante erau noile informații -cu acribie păstrate/ascunse prin mănăstiri-, trebuiau scoase grabnic la lumină, fie și în alt context. Paleograful, a cărui sete *de cunoaștere* a fost mereu ostoită prin numeroase *alte informații*, se vede nu nevoit, ci atras spre un alt proiect editorial.

În anul dedicat inițial apariției cărții *despre Revoluție* (1861), cercetătorul își completează documentarea despre Tudor cu numeroase date despre ...MĂNĂSTIRI. Strădaniile și succesele de achizitor ale lui Al. Pelimon nu se putea să nu atragă atenția liderilor, ei înșiși activiști patrioți, oameni de cultură și administratori moderni, care tocmai se străduiau să reglementeze *Afacerile moșiilor mânăstirești* și *Crearea Arhivelor Naționale*.

În exact aceeași ani Pelimon adunase MĂRTURII-ACTE și majoritatea erau despre MĂNĂSTIRI !¹².

Așa intră el într-un sistem ne mai văzut în societatea noastră, cel al creării structurilor documentar-administrative. Tocmai lui Al. Pelimon i-a fost repartizată secțiunea *Arhivele istorice* spre organizare și răspundere, ca subsecretar de stat sub ministeriatul lui Vasile Alecsandri (1860-1863) la *Ministerul Justiției, Cultelor și Instrucțiunii publice*. Și, e știut că toate atribuțiile concrete dintr-o instituție revin spre realizare subalternilor ministeriali. În cazul nostru, fără îndoială, Al. Pelimon este

¹² În BRM lucrarea nu are cotă, deci nu a fost văzută !

truditorul principal în *ordonarea lucrurilor*, ceea ce merită reținut cu prisosință. Chiar și teoretic, este la un moment dat Secretar la comisia *Documentelor Mănăstirești*, o *Arhivă a Mitropoliei Bucureștilor* existând încă din anul 1775.

Pe seama unor astfel de **urgente naționale** copleșitoare în deceniul de după Unirea Principatelor, neluate în calcul la început, în anul 1861 publică el „*Memoriu, descrierea sfintelor mănăstiri, 1861*”. Deși anul 1861 era potrivit pentru a publica o carte aniversară de tipul celei proiectate inițial, dedicate lui Tudor și mișcărilor sale, ea va vedea lumina tiparului cu o întârziere de un an, în 1862 și ca un adaos greu de înțeles, dar sigur interesant. După însemnarea de pe una dintre paginile de titlu, ceea ce a fost la început proiect principal, devine doar un ... „**Supliment la MEMORIU D. S. Mr.**”?!¹³

Despre Tudor Vladimirescu și epoca sa Alexandru Pelimon va mai publica și **CATASTROFA ÎNTÂMPLATĂ BOIARILOR ÎN MUNTELE GĂVANUL 1821 (1864)**, apoi „**Patriotismul. Vladimirescu**”, în alt an de luptă dramatică a românilor pentru existența neamului, 1877.

*

Dând la lumină *Memoriul despre Sfintele mănăstiri* o mai fi stimulat Pelimon pe unii monahi în favoarea rememorării subiectului său -*Tudor și ai săi*, sau, din potrivă, va fi îndepărtat de reformele lui Cuza și pe alți monahi?

Fie și pentru o oarecare *împlinire personală*, ne propunem ca, împreună cu tânăra noastră colegă Liliana Oprescu, accesând și alte texte ale lui *Alessandru Pelimon* să lărgim înțelegerea universului local pe care-l tratează Al. Pelimon în zeci de lucrări pe care ni le-a lăsat mărturie. Eventual să descifrăm cumva și identitatea unuia dintre cei mai apropiați „aghiotanți” ai Vladimirescului: MICHAIU CIORANU.

¹³ În BRM, , la nr. 44691 apare „Tudor (...)”. Pe coperta ei apare „Suplement (...)”, fără ca această broșură/carte să apară separat, la anul 1861, cum ne informează *Cugetarea*. În acest sens se mai impun cercetări ulterioare. În bibliotecile sibiene, nici în adresele BRM nu am găsit nici una din aceste broșuri care ne-ar fi interesat

Privind lucrarea pe care ne permitem să o recomandăm în puținele cuvinte de față, ne propusesem, concludiv, să numim doar un motiv pentru care retipărirea ei cu latine este o restituire mai mult decât necesară. Anume că ea întregeste „puținul” cultural-istoric pe care-l cunoaștem și-l folosim în cercetările și demonstrațiile istoriografice. Mai ales pentru că, în ultima vreme, „chirilicele” au devenit mult prea greu abordabile, chiar pentru specialiști îndreptățiți / obligați s-o cunoască, măcar *tipărită*, ca să nu mai vorbim despre dificultățile manuscriselor.

Sub imperiul acestor stări generale, ca intensitate depășite doar de gestul trudnic și riguros al *transliterării*, Liliana Oprescu pune la îndemâna cititorilor de azi cartea/broșura vizată în alfabet latin, originalul fiind tipărit în *alfabet de tranziție*¹⁴/*alfabet civil/alfabet mixt*, care „A fost numit astfel pentru că în scrierea limbii române el marchează trecerea programatică, treptată, de la scrierea chirilică la cea latină (...)”.

Din aceiași pledoarie mai reluăm un text pe care-l socotim de mare folos pentru istorici și nu doar în interesul înțelegerii transliterării acestei cărți: „*Textele scrise cu alfabet de tranziție nu trebuie să fie transliterate, ci totdeauna interpretate în ortografia de astăzi. Interpretarea sa trebuie limitată la posibilitățile actuale ale ortografiei românești de a reda fonetismele regionale sau arhaice care au supraviețuit până în perioada tranziției alfabetice*”.

Pentru acest pas din derularea procesului editării lucrărilor de acest gen se cuvin și alte precizări, impuse mai ales de diversitatea școlilor paleografice naționale, a „școlilor locale”, obiceiurilor unor

¹⁴ Pârnu Boerescu, *Din istoria scrierii românești*, Editura Academiei Române, 2014. p. 141, 158. Subl. n. AG „6. *Alfabetul de tranziție*. p. 141-158; 7. *Valorificarea scrierii româno-chirilice. Transliterarea textelor chirilice. Transcrierea interpretativă. Dificultăți etc.* p. 159-182. OFICIAL, se trece la alfabetul latin obligatoriu astfel: Muntenia - 1860 (ordinul lui Ioan Ghica), Transilvania- 1860 , acceptat de Comisia filologică de la Sibiu, Moldova- 1862 -ordinul lui V. A Urechea. În interesul revelării adevăratelor *succese ale limbajului pelimonian, textul a fost apropiat de limba curentă, prin eliminarea lui „U” final sau prin fireasca echivalare Ъ; Ь; ї; Ъl ...ije; ier; ior; ; ie - cu formele care se mai păstraseră -accidental- până la mijlocul secolului al XIX-lea; a lui „ier” literelor „a”, „ă”, „î”, „â” etc. Nu s-au operat completările posibile, s-a contat și pe lectura accentelor etc.*

paleografi¹⁵, inconsecvențelor și manierelor specifice de lucru, cu vechime în cultura noastră, nu în ultimul rând de normele asumării exclusive a literelor, „latinizarea” (sibiană-șaguniană) din anul 1860.

*

Pentru o apreciere mai apropiată de *adevărul* versurilor din cuprinsul cărții de față, recomandăm întâi o lectură *răbdătoare*, ușor exersată cu acest stil, ulterioară unei familiarizări cu sonoritatea și sensul cuvintelor și cu *sufierea gloatelor*, cu topica frazei, cu umbra azi pierdută a stâlpilor pridvorului caselor din lemn oltenești etc. Într-un astfel de proces cultural, pătrunderea în spiritul epocii, definitiv pentru îndelunga devenire a *maicei noastre limba română* și a formării națiunii, răsplata nu va întârzia să se arate pentru cei preocupați de acest proces. Și va fi însoțită de *mulțămита* - mărturisită, sau nu- către înaintași, mai ales către cei ...oarecare.

Un celebru savant, într-o bătălie științifică ce-i face veșnică onoare, a rostit cuvinte ce pot reprezenta sloganul fundamental al cercetătorilor *Micii istorii*, cel puțin: *Viitorul este suma pașilor pe care-i faceți, inclusiv a celor mici, ignorați sau luați în râs.* (Henry Coandă).

Așa cum este și trecutul, aici *sub peana Pelimonului....*

¹⁵ Subsemnata, studentă a profesorului Emil Vărtosu la Universitatea București, cu școală la Fontanayaux Rose, în activitatea sibiană am simțit adeseori diferențe în cunoștințele foștilor studenți clujeni, profesorii din acest centru universitar cultivaseră cu deosebire Școala Română din Roma. Apariția cărții din care am citat mai sus, apărut sub egida Academiei Române și cu referenți din acest mediu, ne poate fi un bun indicator până când se va reuși -probabil- impunerea, acceptarea și respectarea unitară a unor norme oficiale. Autoarea Liliana Oprescu a respectat reguli obișnuite, dar, pentru anul 1862 mai lucrau puține tipografii vechi, în care nici nu se mai găseau *slowe funcționale* știindu-se că vremea lor a trecut! Personal, mai milităm încă pentru o mai mare ordonare/limpezire, unitate a tehnicilor de transliterare în sensul ca adevărul informației principale să nu se piardă. În afara textelor cu pronunțat caracter fonetico-lexical, filologic, obligația primară e aceea de a ușura înțelegerea conținutului unui text prin latinitatea alfabetului ! Altfel, numeroase informații rămân pierdute pentru cunoașterea oarecare, dar și pentru cea științifică.

„(...) - Cu sunete ș'un eco, din baltă pînă'n munți,
Păstori, spuneau din buciom, ca 'n zile mari de nunți;
Dedeau de știre'n țară de zioa ridicării ;
Românii toți răspund la sunetul chemării. —
Din sate, din munți, plaiuri s'adun, se re'nfrățesc;
Cu armele d'a umeri, cu inimă pornesc
La locul unde țara, cu mîndr' antică famă,
Subt acvillii bravurei pe fii săi mi-ți chiamă !
(...) - „Așa dar de voința-i curînd vei asculta,
„Că nu cu umilință veniu a te ruga. —
„S'aduci curînd provizii, poporul poruncește,
„Acela ce-ți dă pâine și care îți plătește.
(...) - Dar iată, vine Tudor ! cu oastea sa, ardinte,
Dreptate că aduce !... Părea că din morminte
Românul se rădică la vocea lui Mihai ;
O zi de fericire să guste, și încai
Streinul drept să n'aibă mai mult să'l stăpânească,
Și țeara lui să fie o Țeara-Românească !
(...) - Se 'nalță nuor și fum,
Tunîndă fu mișcarea de oști, de oști voioase ! —
Lucia mărșul soare pe arme oțeloase
A celor ce giurară, facînd un giurămînt,
Să surpe tirania, s'o-arunce în mormînt.
Cu fulgere, cu rugă, cu lacrimi, cu unire,
Cu-a țereii imn prea dulce cântat, și cu sînțire
Cu bine cuvîntare ! cu Domnu 'n ajutor ! (...)¹⁶ — (s.n.)

¹⁶ Adăugăm afirmațiilor de mai sus câteva strofe pentru lectură curentă, fie și cu texte dacă nu ignorate de la apariție, de mult uitate. Manieră de transliterare bazată inclusiv pe părerile avizate ale unor regretați mari dascăli ardeleni: Gelu Neamțu și Nicolae Bocșan, mai nou de către un premiant al Academiei Române pentru un tom cu documente din epoca dată, purtător al *Crucii Saguniene* pentru lucrările sale istorice, Dr. Cerc. Mircea Gheorghe Abrudan.

Tudor Vladimirescu.

Sperăm că aceasta se va face; și fiindcă suntem în așteptarea acestei reparații istorice, publicăm aici un portret al lui Tudor Vladimirescu ca să servească făuritorului viitorului său monument.

În genere Tudor Vladimirescu e cunoscut sub ipostasul unui moșnean din Gorj, cu portul acestora. Or. d. I. P. Theodoru, membru al Societății centrale agricole din București, ne pune la dispoziție un portret inedit al lui Tudor Vladimirescu, având portul unui boer de pe vremuri, cu fața mult mai afinată decât a unui răzeș.

Acest portret are toate însușirile de autenticitate.

În adevăr, e în deoște cunoscut că Tudor Vladimirescu n'a fost răzeș, ci un mic boer, cu câteva pelice de moșie, și care a ocupat câteva dregătorii, ca vâtaf de plai și sluger. Dar cea mai bună dovadă a autenticității portretului e descrierea persoanei lui Tudor de către istoricii cari au scris istoria revoluției dela 1821: Ilie Fotino, A. Pelimon, C. D. Aricescu, Mihai Cioranu, acesta din urmă un aghiotant al lui Tudor.

Iată de pildă cum îl descrie pe Tudor C. D. Aricescu, care și-a luat isoarele dela Petrache Poenaru, membru al Academiei Române, fost secretar în cancelaria lui Tudor Vladimirescu :

„Statura lui Tudor era de mijloc; era om legat, cum se zice, și de o constituție robustă. Culoarea părului și a mustăților era galbenă-castanie, iar părul era dat pe spate în formă de chică scurtă,

lăsând a-i se vedea ceafa rasă, fruntea lătă și încrețită, sprincenile groase și cam lăsate pe ochi, ochii câprii cu o căutătură cruntă, ce insufla respect și frică; fața smeadă, nasul drept și potrivit, gura bine făcută; mustață răsucită, bărbia cam rotundă.

„Portul lui Tudor în timpul revoluției era :

„În cap căciula dreaptă și înaltă, de hârșie neagră și cu fundul de postav alb (cum purtau pe atunci numai Domnii și membrii familiei Domnești).

„Peste cămașa purta pieptar cu șireturi negre. Pe deasupra pieptarului dulamă încopciată, de culoare neagră-verde și lungă până jos de genunchi.

„Pedeasupra dulamei cepchen până la brâu.

„Gambele acoperite cu poturi strâmți, cu copci și găilane. În picioare cisme lungi la drum, și în oraș cu iminei. O sabie turcească atârna după gât, cu găitane groase.

„La drum purta pistoale la coborul calului.

„Iarna purta deasupra vestimentelor o tătarcă (un fel de bundă lungă și îmblănită) cu guler scurt și ridicat, având puțină blană pe la capul mâncilor și prin prejur; era cusută cu găitan de mătase roșie și neagră împletit cu fir, mânecele lungi și strâmte”.

Asemănarea între această descriere și portretul pe care îl publicăm e isbitoare. Dând acest portret necunoscut, prevenim poate o eroare, în care ar putea cădea viitorul artist făuritor al monumentului lui Tudor Vladimirescu, pe care Românii îl așteaptă.

I. IESCU

165 III 1553

TUDOR VLADIMIRESCU

MIȘCAREA DE LA 1821; 173

narațiune în versuri,

DE

A. PALEMON.

Suplementă la MEMORIU D. S. MR.

BUCURESCI.

Tipografia C. A. Rosetti, Caimata No. 15.

1862.

Notiuni istorice.

Bърбацїи celebri че Romъnia a numъrat в kurl-
sul sekulilor meritъ a fi kъntaцї, шї nацїunea este
datoare a вълѣга монументе в memoria numelу шї
a faptelor lorу.

Ерѣз ачесте монументе populuл ии uitъ; шї el
в lokу d'a lua de exemplu faptele челе marї, virtutїle,
iubirea patrieї рїнѣ la abnegare, прекум lukragъ a-
чеї бърбацї, are dinaintea okilor сѣї numaї korump-
циunea актуале: pe spekulatorї, pe desfrїнацї; в fine
societatea ку тоатъ perversitatea еї.

Romъnia katъ a'шї aduche aminte de eroi еї че-
lebrї: de Mircea чел Bърїнї, de Aleksandru чел
Bunу, Stefan чел Mare, Mixаї Bravul, Tudor Vladi-
miresku, шї рїнѣ шї de ввѣдatul George Lazъ.
Тоцї ачестї се лuptаръ, lukragъ pentru binele шї е-
sistenѣга patrieї; тоцї kontribuirъ la konservarea na-
ционалитѣцїї ш'a religiunei, la regenerarea шї вflo-
rirea еї pentru posteritate.

Unїї disputаръ gloria pe kъmpul luptelor, алцїї
sufерїръ martiriul, bine kuvїntъnd ввѣдгarea Romъ-
nuluї la demnitatea sa шї spargerea fearelor; алцїї,
асемenea Apostolilor, ввѣдгаръ р'ачесту populu да a
шїи kuvїntul луї Dumnezeу ш'a se kunomte pe sine;
еї, de o potрїvъ вкунунацї ку laure, geniurї вкон-
гїурацї de o aureolъ sakъ, ау redikat patria de
кѣте orї se afla kъzutъ, шї rupserъ vълul morgїї че
ї ввѣlise kipul. Romъnia, o vergїнѣ suferїндъ, sub
amenїngarea шї jugul streїnuluї, o mamъ сѣшїатъ de

Noțiuni istorice¹⁷.

Bărbații celebri ce România a numărat în cursul seculilor merită a fi cântați, și națiunea este datoare a înălța monumente în memoria numelui și a faptelor lor.

Fără aceste monumente populusul îi uită ; și el în loc d'a lua de exemplu faptele cele mari, virtuțile, iubirea patriei pînă la abnegare, precum lucrara acei bărbați, are dinaintea ochilor săi numai corupțiunea actuală: pe speculatori, pe desfrînați; în fine societatea cu toată perversitatea ei.

România cată a'și aduce aminte de eroii ei celebri: de Mircea cel Bătrîn, de Alecsandru cel Bun, Stefan cel Mare, Mihai Bravul, Tudor Vladimirescu, și pînă și de învățatul George Lazăr. Toți acești se luptară, lucrara pentru binele și esistența patriei; toți contribuira la conservarea naționalității ș'a religiunei, la regenerarea și înflorirea ei pentru posteritate.

Unii disputară gloria pe câmpul luptelor, alții suferira martiriul, bine cuvîntând înălțarea Românului la demnitatea sa și spargerea fearelor; alții, asemenea Apostolilor, învățară p'acest populus de a ști cuvîntul lui Dumnezeu ș'a se cunoște pe sine; ei, de o potrivă încununăți cu laure, geniuri încongiurați de o aureolă sacră, au redicat patria de câte ori se afla căzută, și rupseră vălul morții ce i învălise chipul. România, o vergină suferindă, sub amenințarea și jugul streinului, o mamă sfășiată de

¹⁷ În acest stadiu al prelucrării textului de față nu am luat în considerare eventuale completări ortografice/ punctuație/ accente.

durerea ce o cerkă îi ei, ingenukiatz de ingreuerea timpilor de barbarismă și ignoranță, s'ngerendz de altele lupte și loviri, privi tot-d'auna pe fii și eroi ei ka pe niște luceaferi purtători de viață și de lumină, ka pe niște mesageri ai cerului, trimiși spre rădikarea și salvarea ei. — Acestora Româniî sîntu datorî respectu și adorare, bine cuvîntări și înălțarea monumentelor, spre lauda lor.

De a menționa dar Românilor despre faptele eroului lor din revoluțiunea de la 1821, de abnegarea sa într'un timp kînd lumina încă nu strălucise, și marea idee a naționalității și a libertății populilor era încă nedesvoltată, kînd patria sa era sugrumată, gemînd sub jugul Fanariștilor, kînd Românul zăcea în litargiea cea de moarte; și el, numai el dete semnalul demiterii, făcînd să fluture între Români stindardul independenței și bucurîndu-se cu atîta energie libertatea și dreptatea, ne vom servi de o simplă expresiune arătînd că Tudor Vladimiresku fu cel mai mare patriot, Românul cel mai ardinte, cu inimă plină de bărbăție și de virtute; el fu martirul, kîruiă toți îi datorăm kunună, lacrimi și adorățiuni!

Pînă a nu descrie însă amănuntele vieții sale, katz mai întîi a spune starea în care se găsea atunci România, spre a putea cine-va înțelege scopul său, dorința și amorul de care era dominat, și să dea prilej luptelor sale, în mijlocul calamităților și în fața unor inimi ca aceia de care se găsea încongiurată. Iată ce ne vorbesc istoria și ce puterăm afla din gura acelor care 'l au kunoscut.

Mai mult de un secol România gemuse sub apăsătorul jug al domnilor trimiși de la Konstantinopol. Toate drepturile cerei fură nimicite de dinmi. Românul era kizut. — Ceara sa se afla prada jefurilor și a kruzimilor ce străvîrșiau acei streini; și pe lângă toate, korumpțiunea înălțurî pre toate clasele kî

durerea ce o cercă fii ei, îngenuchiata de îngreueră tempilor de barbarism și ignoranță, sângerândă de atâtea lupte și loviri, privi tot-d'auna pe fiii și eroii ei ca pe niște luceaferi purtători de viață și de lumină, ca pe niște mesageri ai cerului, trimiși spre rădicarea și salvarea ei. — Acestora Români sînt datori respect și adorare, bine cuvîntări și înălțarea monumentelor, spre lauda lor.

De a menționa dar Românilor despre faptele eroului lor din revoluțiunea de la 1821, de abnegarea sa într'un timp când lumina încă nu pătrunsesse, și marea idee a naționalității ș'a libertății populilor era încă nedesvoltată, când patria sa era sugrumată, gemând sub jugul Fanarioșilor, când Românul zăcea în litargia cea de moarte; și el, numai el dete semnalul deșteptării, făcând să fluture între Români stindardul independinței și buciună cu atîta energie libertatea și dreptatea, ne vom servi de o simplă espresiune arătând că Tudor Vladimirescu fu cel mai mare patriot, Românul cel mai ardinte, cu inimă plină de bărbăție și de virtute; el fu martirul, căruia toți îi datorăm cununi, lacrimi și adorațiuni !

Pînă a nu descrie însă amănuntele vieței sale, cată mai întîi a spune starea în care se găsia atunci România, spre a putea cine-va înțelege scopul său, dorința și amorul de care era dominat, și să dea preț luptelor sale, în mijlocul calamităților și în fața unor inemici ca aceia de care se găsia încongiurat. Iată ce ne vorbește istoria și ce puturăm afla din gura acelor care 'l au cunoscut.

Mai mult de un secul România gemuse sub apăsătorul jug al domnilor trimiși de la Constantinopole. Toate drepturile țerei fură nimicite de dînși. Românul era căzut. — Țeara sa se afla prada jeafurilor și a cruzimilor ce săvîrșiau acei streini; și pe lîngă toate, corupțiunea înrîurită pre toate clasele căt

mi pre kleru, o punea în starea cea mai de plânsu. Fie ce Domnii Fanariotii, devotat intereselor Turciei kum mi la al sãu propriu, tira ku sine pe togi Grecii din Konstantinopole mi din Rumeli; kã în Moldova mi în Țeara Româneaskã, în anii cei din urmã, se afla într'unu numãru foarte mare; mi avestia, împreunã ku Bulgarii mi ku Sirbii skãpați de prin revoluții, fugiți de sub jugul Turcilor mi aflând refugiũ aici, formaserã o ostire mercenariã (armãșii mi choxodari,) cei ce inkongiuã tronul mi esekutaũ pe kapul Romãnului nedreptatea, împilarea mi impozitele cele nelegiuite. Romãnilor li se vedase de kãtre Grecii numãi dreptul de a pãzi grafiia mi a prinde pe tãlharii prin sate mi prin pãduri.

În zilele lui Nikolae Aleksandru Sugu, fãkãnduse în Bukureștii propaganda greciaskã pentru liberarea Eladei de sub jugul Turciei, mi îndatã dupã moartea avestuia, kãruia kapii eteriei îi dedese otravã, ka sã nu denunãe Turciei komplotul acesta, rãdikãnduse Grecii în kontra Turcilor la Galati mi în toatã Moldova, Tudor Vladimiresku, Romãnii din Gorjii, profitã de ivirea avelor împãgiurãri mi înzãpã stindardulã libertãții Române, ka sã umureze țeara de jiu-gul mi greutãțile ku kare o împovãrase Domnii mi slugile lorũ.

Grecii voiserã sã fakt din el un instrumentũ al lorũ, pentru ka sã înrãdãtãneze puterea-le mi mai mult în pãmântul acesta. În propaganda mi kluburile ce se fãkuserã, konsolu rusesk jukase o foarte mare rolã; mi se zice kã mi kiar pe Tudor, mai înainte de marea sa întreprindere, 'l ar fi vãzut mulgi mergãnd la avel konsolũ. Ku toate acestea Vladimiresku doria fericiirea Romãnilor; mi luã parte în a cea minkare numãi mi numãi kãt privia indeplinirea skopului ce ayuse. — El dejukase planurile lorũ.

La 17 Ianuarie 1821, murind Sugu de o moarte kum mai ziserãmũ, Vladimiresku plekã din Bukureștii

și pre cler, o punea în starea cea mai de plâns. Fie ce Domn Fanariot, devotat intereselor Turciei cum și la al său propriu, tîra cu sine pe toți Grecii din Constantinopole și din Rumeli; că în Moldova și în Țeara Românească, în anii cei din urmă, se aflau într'un număr foarte mare; și acestia, împreună cu Bulgarii și cu Sîrbiile scăpați de prin revoluții, fugiți de sub jugul Turcilor și aflând refugiu aici, formaseră o ostire mercenariă (arnăuți și ciohodari,) cei ce încongiurau tronul și esecutau pe capul Românilui nedreptatea, împilarea și impositiile cele nelegiuite. Românilor li se cedase de către Greci numai dreptul de a păzi granița și a prinde pe tâlhari prin sate și prin păduri.

În zilele lui Nicolae Alecsandru Suțu, făcându-se în București propaganda greciască pentru liberarea Eladei de sub jugul Turciei, și îndată după moartea acestuia, căruia capii eteriei îi dedese otravă, ca să nu denunțe Turciei complotul acesta, rădicându-se Grecii în contra Turcilor la Galați și în toată Moldova, Tudor Vladimirescu, Român din Gorj, profită de ivirea acelor împregiurări și înălță stindardul libertății Române, ca să ușureze țeara de jugul și greutatea cu care o împovărase Domnii și slugile lor.

Grecii voiseră să facă din el un instrument al lor, pentru ca să înrădăcineze puterea-le și mai mult în pământul acesta. În propaganda și cluburile ce se făcuseră, consolu rusesc jucase o foarte mare rolă; și se zice că și chiar pe Tudor, mai nainte de marea sa întreprindere, 'l ar fi văzut mulți mergând la acel consol. Cu toate acestea Vladimirescu doria fericirea Românilor; și luă parte în acea mișcare numai și numai cât privia îndeplinirea scopului ce avuse. — El dejucase planurile lor...

La 17 Ianuarie 1821, murind Suțu de o moarte cum mai ziserăm, Vladimirescu plecă din București

însoțit de kȳdĭ-va arnȳuĭ, ku skorȳ d'a revolta Oltenia, mi aĉeasta o mi fȳku, prekum este kunoskutȳ.

Din nenorocire nu se gȳsește la nimenĭ portretul adevȳrat al lui Tudor Vladimiresku.

Am vizitat monastirile, am cerĉetat pe la partikulari, mi abia la monastirea de peste Oltȳ, Polovraĉii, aflaiȳ o skiĉȳ de tabloȳ, fȳkutȳ de ĉine utie ĉe zugravȳ de biseriĉi, ĉe represintȳ mișkarea aĉelei epocȉ; dar vȳ puteĝi inkipui de ĉe spiritȳ fu diktatȳ mȳnșgȳlirea aĉelei pȳnze, ĭn a kȳrȳi frunte se vȳdȳ numai eroi ku fesurȳ mi ku fustanele, iar Tudor mi ku panduri sȳi sint lȳsaiȳ la o parte, ĭntr'un kolȳ, mi ku nimte figuri ĉe aproape nu seamȳnȳ a oamenĭ.

Iatȳ ĉe ni se spuse de kȳtre kontemporani sȳi: el era omȳ d'o talie mizlocie, ĭn etate ka de 40 ani, smȉadȳ la kipȳ, al kȳruia aerȳ dovedea un karakterȳ fermȳ mi mare kapacitate militarȳ, portul sȳu: o dulanȳ, pantalonȳ leșuști, ĉe era de modȳ p'atunĉi, ĭnciȳ ku brȳu peste mijlokȳ, ku o bundȳ mare ĭmblȳntȳ, ku o kȳĉiulȳ ĭnaltȳ gelepeaskȳ de xȳrmie mi armat de o spadȳ ĉe o purta atȳrnatȳ de nimte gȳtane pe dupȳ gȳtȳ, ku pistoale la ĉingȳtoare etc. Voĉea sa era tunȳtoare; — ĭmpunea respektȳ mi kiar groazȳ prin severitatea sa. Era bȳrbat dreptȳ mi mai mult militarȳ de kȳt politikȳ. — Pedepsea ku moarte pe toȳi aĉeia ĉe, ĭn kontra dorinȉei sale, se abȳteaȳ de la datoriiile lorȳ.

Tudor Vladimiresku dete o proklamajie kȳtre popolul Romȳnȳ mi kare fusese fulgerȳtoare ĭn kontra Greĉilor mi a boerilor; mi mai ales trimisese la Poartȳ o suplikȳ sub-semnatȳ de toȳi Romȳnȳi, prin kare arȳta abuserile ĉe fȳĉeaȳ Greĉii mi ĉeru emanĉiparea tronului ĉereȳ de sub jugul auestora, kȳt mi menȉinerea drepturilor ei, dupȳ tratate.

însoțit de câți-va arnăuți, cu scopu d'a revolta Oltenia, și aceasta o și făcu, precum este cunoscut.

Din nenorocire nu se găsește la nimeni portretul adevărat al lui Tudor Vladimirescu.

Am vizitat monastirile, am cercetat pe la particulari, și abia la monastirea de peste Olt, Polovracii, aflai o schiță de tablou, făcută de cine știe ce zugrav de biserici, ce represintă mișcarea acelei epoce; dar vă puteți închipui de ce spirit fu dictată mânsgălirea acelei pînze, în a cării frunte se văd numai eroi cu fesuri și cu fustanele, iar Tudor și cu panduri săi sînt lăsați la o parte, într'un colț, și cu niște figuri ce apropae nu seamănă a oameni.

Iată ce ni se spuse de către contimporani săi: el era om d'otalie mizlocie, în etate ca de 40 ani, smead la chip, al căruia aer dovedea un caracter ferm și mare capacitate militară, portul său: o dulamă, pantaloni leșești, ce era de modă p'atunci, încins cu brîu peste mijloc, cu o bundă mare îmblănită, cu o căciulă înaltă gelepească de hîrșie și armat de o spadă ce o purta atîrnată de niște găitane de după gît, cu pistoale la cingătoare etc. Vocea sa era tunătoare; — impunea respect și chiar groază prin severitatea sa. Era bărbat drept și mai mult militar de cât politic. — Pedepsea cu moarte pe toți aceia ce, în contra dorinței sale, se abăteau de la datoriile lor.

Tudor Vladimirescu dete o proclamație către popoul Român și care fusese fulgerătoare în contra Grecilor și a boerilor; și mai ales trimisese la Poartă o suplică sub-semnată de toți Români, prin care arăta abusurile ce făceau Grecii și ceru emanciparea tronului țerei de sub jugul acestora, cât și menținerea drepturilor ei, după tratate.

Grecii se umpluseră de furie asupra-î, prekum și o parte dintre boerî.

Toate acele gloate de streinî, și mai ales cei ce veniseră de prin Moldova și Basarabia la Aleksandru Ipsilante, generalul eteriei grece, făceau muldime de nekuviințe prin Țeară, dergădău kasele, jefuiaș și violaș familiile, despuiaș templurile, desbrăkaș ikoanele de argintul de pe dînsele, desvleiaș bisericile de învilitoarea de plumbă ce le akoperea (prekum fărură la Metropolia de la Țirgoviaște și altele,) sub pretestă kă le trebuia plumbă de a fabrika gloanțe, și oîl vindeaș pe la jidovi; eskutaș prin mai multe judege țeara de biră și de tot felul de kontribuuș, și o sumă alte kruzimî și nelegiuirî, la kare fapte începuseră a se kam da și kiar unî dintre ostamii lui Tudor Vladimiresku esasperatū, spre a putea pune răbulū un kapătū, spre a ține o disiplină între pandurî și toatē ostirea ce o avea sub dînsul, înțeru, de la Romăni și pînă la streinū, a aplika legea marțială kriminalilor; ba înkă și mai mult, kă sugruma însuși ku a sa mînz pe toți aceia ce svinșiaș suszisele fapte, și așeastē urmare, așeastē asprime a lui, fărku se se rășeaskă de dînsul o mare parte a ostirei.

El adunase de prin județele Romăni-Miș și de pe unde trekuse, pînă la 12000 oameni armaș; și ku țeșă ce mai avea din kontingentul strein, (arșudii,) însuma în totalū 15000 oameni.

Deskriind mișkarea naționale de la 1821, grăsimū multă asemănare ku așeșă de la 1848.

Politika fu una și așeiamă, împregiurările și oamenii tot așemeni; prin urmare 48 fu al doilea aktū al tragediî ce represintă Romănia.

Vladimiresku și ku Romăni protestară la Poartă pentru abusurile Fanarioșilor, iar kapii revoluționei de la 1848, împreună ku toți Romăni cei de inimă,

Grecii se umpluseră de furie asupra-i, precum și o parte dintre boeri.

Toate acele gloate de streini, și mai ales cei ce veniseră de prin Moldova și Basarabia cu Alecsandru Ipsilante, generalul eteriei grece, făceau mulțime de necuviințe prin Țeară, deprădau casele, jefuiau și violau familiile, despuiau templurile, desbrăcau icoanele de argintul de pe dînsele, desvăleau bisericile de învălitoarea de plumb ce le acoperea (precum făcură la Metropolia de la Țirgoviște și altele,) sub pretestu că le trebuia plumb de a fabrica gloanțe, și ei îl vindeau pe la jidovi; esecutau prin mai multe județe țeara de bir și de tot felul de contribuții, și o sumă alte cruzimi și nelegiuri, la care fapte începuseră a se cam da și chiar unii dintre ostașii lui Tudor Vladimirescu esasperat, spre a putea pune răului un capăt, spre a ține o disciplină între panduri și toată ostirea ce o avea sub dînsul, începu, de la Român și pînă la strein, a aplica legea marțială criminalilor; ba încă și mai mult, că sugruma însuși cu a se mîna pe toți aceia ce săvîrșiau suszisele fapte, și această urmare, această asprime a lui, făcu se se răcească de dînsul o mare parte a ostirei.

El aduse de prin județele României-Mici și de pe unde trecuse, pînă la 12000 oameni armați ; și cu ceea ce mai avea din contingentul strein, (arnăuții,) însuma în total 15000 oameni.

Descriind mișcarea națională de la 1821, găsim multă asemănare cu aceea de la 1848.

Politica fu una și aceeași, împregiurările și oamenii tot asemeni; prin urmare 48 fu al doilea act al tragediei ce represintă România.

Vladimirescu și cu Românii protestară la Poartă pentru abuserile Fanarioților, iar capii revoluțiunei de la 1848, împreună cu toți Românii cei de inimă,

protestarǎ în kontra regulamentului mi a abuserilor introduse...

Vladimiresku fusese îngelesǔ ku înalta Poartz, *) mi din skrisorile ce le skrisese el pamei de la Silistra s'aũ prins unele de kǎtre oamenii lui Ipsilante. Din aceastǎ kausǎ Grezii devenirǎ inemiciii lui mortali — El i a asomat kǎ daka vor sǎ treakǎ Dunǎrea în Turcia stnt liberi, dar în Romǔnia sǎ înveteze ku esekugiile mi ku depradarea.

El okupase, dupǎ ce treku Oltul mi sosi în Bukuremti, o monastire de lingǎ margine-i: Kotrǎ-veni. Se vedeau pînǎ mai eri mangurile de kare o înkongiurase, fortifikǎnd-o, mi astǎ-zǐ inkǎ se mai kunosk pe dealurile ku vii d'alǎturi lukrǎrile de pǎmintǔ pentru artileria sa.

Daka kontimporani nostri ar fi simyit în fundul inimii lor cea mai mikǎ skinteie de patriotismǔ, mi daka ar fi mtiut sǎ preguiaskǎ valoarea miukǎrei a chestui mare bǎrbatǔ Tudor Vladimiresku, nu trebuia sǎ lase pe un grekǔ, igumenul azelei monastiri, sǎ astupe azele mangurii kǎnd se fǎku reparajia monastirei, çi toate azele lukrǎri se kǎdea sǎ fie konservate, ka un momentǔ pentru istorie.

Kǎt a stat el în Bukuremti, a avut o întrevedere ku Ipsilante, cel ce trǎsese ku ostirea sa la Kolintina; ku kare n'a prea yinut bunǎ kasǎ amǎndoi kǎt fuserǎ aproape. A avut mai multe konferinje ku Metropolitul, ku Episkopi mi ku boerii. — Pe cei ce îi grǎsise de rea kredingǎ i-a fost arestat.

Sosind dar mi armiea Otomanǎ sub komanda lui Kexaia-bey, pasha de la Silistra, kare intrǎ în Bukuremti, el se retrase ku trupele sale spre Pitentii. La

* Aceastǎ politikǎ, adontatǎ de Romǔni, mǎntzi ueara din celo mai kritize împurejirǎri ce veni pe dinsa; mi kǎ atit mai mlst e de lazǎ Vladimiresky kǎ, el xrmǎnd-o, a mtist a se gîndi ka sǎ skǎne patria din kalamitǎzile ce ar fi adǎs asurǎ-i n'avei timpi feriea Tǎrǎilor.

protestară în contra regulamentului și a abuzurilor introduse...

Vladimirescu fusese înțeles cu Înalta Poartă,¹⁸⁾ și din scrisorile ce le scrisese el pașei de la Silistra s'au prins unele de către oamenii lui Ipsilante. Din această cauză Grecii deveniră inenemicii lui mortali – El i-a asomat că dacă vor să treacă Dunărea în Turcia sînt liberi, dar în România să înceteze cu execuțiile și cu de pradarea.

El ocupase, după ce trecu Oltul și sosi în București, o monastire de lîngă margine-i: Cotrăcenii. Se vedeau pînă mai eri șanțurile de care o încongiurase, fortificănd-o, și astă-zii încă se mai cunosc pe dealurile cu vii d'alături lucrările de pămînt pentru artileria sa.

Daca contimporani nostri ar fi simțit în fundul inimei lor cea mai mică scînteie de patriotism, și dacă ar fi știut să prețuiască valoarea mișcării acestui mare bărbat Tudor Vladimirescu, nu trebuia să lase pe un grec, igumenul acelei monastiri, să astupe acele șanțuri cînd se făcu reparația monastirei, ci toate acele lucrări se cădea să fie conservate, ca un moment pentru istorie.

Cât a stat el în București, a avut întrevvedere cu Ipsilante, cel ce trăsese cu ostirea sa la Colintina; cu care n'a prea ținut bună casă amîndoi cât fuseră aproape. A avut mai multe conferințe cu Metropolitul, cu Episcopi și cu boerii. – Pe cei ce îi găsise de rea credință i-a fost arestat.

Sosind dar și armia Otomană sub comanda lui Cehaia-bei, pașa de la Silistra, care intră în București, el se retrase cu trupele sale spre Pitești.

¹⁸⁾ Această politică, adoptată de Români, mîntui țeara din cele mai critice împregiurări ce veni de dînsa; și cu atît mai mult e de laudă Vladimirescu că, el urmînd-o, a știut a se gîndi ca să scîpe patria din calamitățile ce ar fi adus asupra-i p'acei timpuri furia Turcilor.

Кърчиповѣ аѡу о парламентарѣ ку Кърптанъ Iordake Olimpie, unul dintre кърпитаниѣ греці. — Akolo s'a petreкутъ niște s'cene kare fьku pe Greці a o kam bьga pe mьneкѣ.

El s'amezъ ku trupele sale la Golemti, mi Greціi, fiind o parte la Tirgoviste mi o parte la Pitesti, il observa de aproape, temindu-se de mișkările lui.

El insъ, în drumul че fьkuse pînъ la Golemti, ucisese pe mai mulți panduri, pentru komiterea unor jeafuri. Moartea acestora kausъ o murmurъ între konnacionali sьi. Niște himbami агъуци, preкум un Macedonski mi un Xagi Prodan, fьkurъ intrigъ mi desbinarъ oastea, în niște momente delikate pentru Romъni; чеi че se гъchisегъ despre dînsul, pentru moartea sus zîmilor къдѣ-ва panduri mi къдѣ-ва кърпитани. — Greціi se folosirъ de niște asemenea чirkonstanце, mi înчеруръ ursirea unui komplotъ în kontra lui.

Neпогочirea, fatalitatea isbuti! — Greціi vorbirъ neferичигилor Romъni lipsigѣ de luminъ mi de kunostinga adevъrului, le amegirъ mi mai mult kapetele агъdate mi aprinse de rъsbunare, prin lingușire mi amъgirъ; mi acestia pъrъsirъ în chele din urmъ pe кърпитанul lorъ, lъsîndu-l prada intrigei mi a rъsbunъrii streinului, neamikului цerei. Tudor fu гъdikat din mijlokul oastei sale la Golemti, de кьtre аchei Greці mi агъуци, mi fu maltratатъ ka un inemikъ al lor mortalъ. Eї il purtarъ prin Pitesti, Kъmpu-Lungъ mi il duserъ la Tirgoviste; unde Irsilante, vъrstъndu-mi tot veninul mi ura че o avea asurъ-ї, formъ un tribunalъ de къдѣ-ва trъdъtori, чеi че'l judekarъ mi il kondamnarъ la moarte...

Pîngeдѣ Romъni! pîngeдѣ perderea acestui mare бърbatъ mi bine kuvîntаdѣ memoria lui, pentru къ el, pînъ la ora sa din urmъ, fьku a i se auzi voyea sa tare, protestъnd ku energie în kontra abusurilor sьvîrșite de lipitorile streine în цearъ; mi muri li-

La Cârciinov avu o parlamentare cu Căpitan Iordache Olimpie, unul dintre căpitaniii greci. – Acolo s'a petrecut niște scene care făcu pe Greci a o cam băga pe mâneacă.

El s'așează cu trupele sale la Golești, și Grecii, fiind o parte la Tîrgoviște și o parte la Pitești, îl observa de aproape, temându-se de mișcările lui.

El însă, în drumul ce făcuse pînă la Golești, ucisese pe mai mulți panduri, pentru comiterea unor jeafuri. Moartea acestora causă o murmură între connaționalii săi. Niște bimbași arnăuți, precum un Macedonski și un Hagi Prodan, făcură intrigă și desbinară oastea, în niște momente delicate pentru Români; cei ce se răciseră despre dînsul, pentru moartea sus zișilor căți-va panduri și căți-va căpitani. – Grecii se folosiră de niște asemenea circumstanțe, și începură ursirea unui complot în contra lui.

Nenorocirea, fatalitatea isbuti ! – Grecii vorbiră nefericiților Români lipsiți de lumină și de cunoștința adevărului, le amețiră și mai mult capetele ațîțate și aprinse de răsbunare, prin lingușire și amăgiri; și acestia părăsiră în cele din urmă pe căpitanul lor, lăsîndu-l prada intrigei și a răsbunării streinului, neamicului țerei. Tudor fu rădicat din mijlocul oastei sale la Golești, de către acei Greci și arnăuți, și fu maltratată ca un inamic al lor mortal. Ei îl purtară prin Pitești, Cămpu-Lung și îl duseră la Tîrgoviște; unde Ipsilante, vârsăndu-și tot veninul și ura ce o avea asupra-i, formă un tribunal de căți-va trădători, cei ce'l judecară și îl condamnară la moarte...

Plângeți Români! plângeți perderea acestui mare bărbat și bine cuvîntați memoria lui, pentru că el, pînă la ora sa din urmă, făcu a i se auzi vocea sa tare, protestând cu energie în contra abuserilor săvîrșite de Iepitorile streine în țeară ; și muri

nimtită mi împărat, că a împlinit cea mai sakră datorie către patria sa!!!

Domnirea Fanariogilor încheț de pe tronul României din țacea epocă, mi i se restituț vekial drept de Domnă Români.

Târgoviștea medievală

(sursa: <https://dambovitaneews.ro/eveniment/targovistea-medievala-editia-a-iv-a/> pagină web accesată în data de 30 august 2021).

liniștit și împăcat, că a împlinit cea mai sacră datorie către patria sa!!!

Domnirea Fanarioților încetă de pe tronul României din acea epocă, și i se restituă vechiul drept de Domn Român.

Sibiu, Piața Mică

„Kënd vız grevimea
 „Ksm sęge para, mi zikoimea
 „Ksm o męnvehte; křnd vız křzimea
 „Čea pęgineskř, robii in kin.“
 D. Česar Boliak. — DOMNŎ TĐDOR.

I.

Pe ęeręi! Ađroga ręsarę prea męreazę,
 D'o zi křnd Romęnia ma! dete semuđ de viaęę; —
 İi ia Vladimireskř, k'o męnř, — lęntętorđ,
 De moarte, de pe kinř-I, ęn vřlř apęęętorđ!
 De ierni de sęferi nęę mi ani de intristare,
 Šii'n toamnř, primęvarę, lipsit d'o dęlęe stare,
 Plęgaręl ia aminte d'al ęęđ ogorđ mi plęgđ;
 Ama ni se demteantę Romęnřl pęrtęnd jęgđ...
 Olteanđ Vladimireskř privemte kř dęre
 A Čereř žmilire, a patrii kędere,
 Šii kanęl i s'aprinde vęlkan de kęęetęri; —
 Šii katę ęę profite din lęnđl mi 'mureęiđęri!..
 Rędikę Romęnia sębt akęile strębęne; —
 Kę oaste, pandęrime viteazę de minęne,
 Fanaręl - jęgđ de moarte grębi a ręstęna;
 Šii drentęrile đereř voi a intęrna!
 Dar Greęi-Fanariodii Ń'Aręadl, adęnętęrę,

„Când văz grecimea
„Cum suges țara, și ciocoimea
„Cum o muncește; când văz cruzimea
„Cea păgînescă, robii în chin.”
D. Cesar Boliac — DOMNU TUDOR

I.

Pe ceruri Aurora răsare prea măreață,
D’o zi când România mai dăte semn de viață; —
Îi ia Vladimirescu, c’o mână, — luptător,
De moarte, de pe chipu-i, un văl apăsător !
De ierni de suferință și ani de întristare,
Și’n toamnă, primăvară, lipsit d’o dulce stare,
Plugarul ia aminte d’al său ogor și plug;
Așa ni se deșteaptă Românul purtând jug. . .
Olteanu Vladimirescu privește cu durere
A Țerei umilire, a patrii cădere,
Și capul i s’aprinde vulcan de cugetări; —
Și cată să profite din lupti și ’mpregiurări! . .
Rădică România subt acuile străbune; —
Cu oaste, pandurime vitează de minune,
Fanarul - jug de moarte grăbi a răsturna;
Și drepturile țerei voi a înturna!
Dar Greci-Fanarioții ș’Arvați, adunătură

Măi kapei Inșilante kă patria în gâră, —
 Zavera, — Eterea kă'n koruș de mașforoi,
 Kız pe România ka mi fîmînde țiorî...
 Măi Tădor m'Inșilante, în marea Românie,
 Formară doșă kămpîrî de lăptă, de mănîe:
 Avel dintliș fă Țerel, Românișî, sânt skătă;
 Iar velslalt din kontra, k'zn năme nenlăkată,
 Strein era în Țeară mi 'n skopă-l diferise:
 Românișî, Fanariotă de lokă nă se țabise.

Măi kiar kă stălni Țerel, boerî de la divană,
 Grețimea îngeleasă, gonă pe ast oșteană;
 Aș năe mi pregă pe kapă-l, kătănd ka s'îl omoare,
 Kăvî el deskrise Pogrî a Țerel desolare,
 Măi lakrimî, nedreptatea mi jeafă v'o săgrăma;
 Măi 'n tot pe Grekă-Fanarî Românișî blasfema...
 Streini, — 'nșintă klikă, kă al Țerel fî lăkrase,
 Kă vele instrămente din ladă, mîrșave, trase, —
 Să 'nșinșe trădarea, s'îmî fakă dressî el;
 Dar Tădor, Romăn mare, gîl joakă ka pe aî! --
 Șn bravă mi șn martire de lăngî mi de dreutate,
 Săne în skătă Țereî cereaska libertate! !.

II.

Kă sănete m'șu eko din baltă nîș 'n mănđî,
 Păstorî, sîșneăș din hăvîșmă, ka 'n zile marî de năngî;
 Dedeăș de mître 'n Țeară de zioa rădikrîî;
 Romănișî togî răsănde la sănetă kemăriî. —
 Din sate, din mănđî, plaișrî s'adșn, se re'nfrădeskă;
 Kă armele d'a șmerî, kă inîmă porneskă
 La lokăl șnde Țeară, kă mîndr' antikă fāmă,
 Săbt aksîli bravăreî pe fî s'îl mi-gî kiamă!

Și capul Ipsilante cu patria în gură, —
Zavera, — Eterea cu'n corp de maurofori,
Căzu pe România ca și flămînde ciori . . .
Și Tudor ș' Ipsilante, în marea Românie,
Formară două câmpuri de luptă, de mănie :
Acel dintîi fu Țarei, Românului, sănt scut;
Iar celălalt din contra, c'un nume neplăcut,
Strein era în Țeară și 'n scopu-i diferise :
Românul, Fanariotul de loc nu se iubise.

Și chiar cu stâlpi Țerei, boeri de la divan,
Grecimea înțeleasă, gonia pe ast oștean ;
Au pus și preț pe capu-i, cătând ca să'l omoare,
Căci el descrie Porții a Țerei desolare,
Și lacrimi, nedreptatea și jeaf ci'o sugruma ;
Și 'n tot pe Grec-Fanarul Românul blasfema. . . .
Streini, — 'nfiptă clică, cu ai Țerei fii lucruse,
Cu cele instrumente din Iad, mîrșave, trase, —
Să 'nsinue trădarea, să'și facă dresul ei ;
Dar Tudor, Român mare, ți i joacă ca pe ei!
Un brav și un martire de lupti și de dreptate,
Sună în scutul țerei cereasca libertate !!

II.

Cu sunete ș'un eco din baltă pînă 'n munți,
Păstori, spunea din bucium, ca 'n zile mari de nunți;
Dedeau de știre 'n țeară de zioa rădicării ;
Românii toți răspunde la sunetul chemării. —
Din sate, din munți, plaiuri s'adun, se re'nfrățesc;
Cu armele d'a umeri, cu inimă pornesc
La locul unde țeara, cu mîndr' antică famă,
Subt acuilu bravurei pe fii săi mi-ți chiamă !

IIIi babele bърtrne de bine le ыраш; —
 Fecoarele kь jьnit, konile ыe sbьraш
 La lokьl desьzьrgirel; de dorь, de fokь nrea mare,
 Kь okil ьlinl de lakriml, ыраш de binь armare!..
 Aчi ын souь kь soađa-i, ын frate kь o sorь,
 Ыn jьne kь amanta-i, neđigil intr'ын dorь;
 Ыn tatь kь alb ьrьr-l ne fiь-i sfьtьemte,
 Kolea kьviosь preotь frьntamilor vorbemte;
 Ыndemь e totьl, lakriml, strьnsorl mi 'mbьrьdumьrl;
 Isbindь! mlutьsire!! s'ađe in strigьrl.
 Ama mi-đl fi mimkatь intl'i ыea Oltenie,
 Ыn ajistorь lьi Tьdor Slьgerьl sь vie.
 IIIi 'n ьnta aчea kasь mi lokь fortifikatь,
 De ыel Sьntьl Nikodim fiind mi patronatь,
 Stindardьl libertьđil Tismana mi-đl ьngemte.
 Pe mьri ьbь se 'mulьntь mi falnikь strьlьyemte, —
 Sьeranda mi ьstere, viagь, viitorь,
 Sьrtide Romьni kь falnikь mare sborь.
 Ama ne astь gearь lьчi mьregьl soare;
 Din ьnge, krime, lьnte, emind triьmfьtoare.
 Dar insь 'mulьtoril de ьnalьmь s'aь konins,
 De astь vilь mare, de fokьl ыel aurins...
 E inimь 'n tot lokьl, entьsiasmь mi ыrь!..
 Aчel Romьnl blьnzl, ьmill, in lei se ьrefьkьrь;
 L'al armelor rьssnetь ын fokь, ын fokь ьngitь
 ьrьea kь fi demteantь din gerьl amorđitь!..
 Kь ыel konil al derel, Romьnl de vitejie,
 Armadl ьnrь la ьnzl, ьetoml de bьtьlie,
 Kь fiinte, iatagane, kь arme lьчil fokь; —
 Kь ghebl gьitьnite, dьzlama, ne mijlokь
 Inчinul kь bьrь-kьrele; — ыaidьl kь kita lьngь,
 Gisьrь Vladimireskь la đinta-l sь ьjngь. —

Și babele bătrîne de bine le urau ; —
Fecioarele cu junii, copile ce sburau
La locul despărțirii ; de dor, de foc prea mare,
Cu ochii plini de lacrimi, urau de bine armare ! . .
Aci un soț cu soața-i, un frate cu o soră,
Un june cu amanta-i, pețiții într'un dor ;
Un tată cu alb păru-i pe fiu-i sfătuește,
Colea cuviosu preot frunțașilor vorbește ;
Îndemnu e totul, lacrimi, strînsori și'mbrățișări ;
Isbîndă! mîntuire !! s'aude în strigări.
Așa mi-ți fu mișcată întîi cea Oltenie,
În ajutor lui Tudor Slugerului să vie.
Și 'n sânta acea casă și loc fortificat,
De cel Sântul Nicodim fiind și patronat,
Stindardul libertății Tismana mi-ți santește.
Pe muri săi se 'mplăntă și falnic strălucește, —
Speranța și putere, viață, viitor,
Surîde României cu falnic mare sbor.
Așa pe astă țeară luci mărățul soare ;
Din sânge, crime, lupte, eșind triumfătoare.
Dar însă 'mpilătorii de spaimă s'au coprins,
De astă vîlvă mare, de focul cel aprins . . .
E inimă 'n tot locul, entusiasm și ură ! . .
Acei Români blînzi, umili, în lei se prefăcură;
L'al armelor răsunset un foc, un foc sântit
Părea că îi deșteaptă din gerul amorțit ! . .
Cu cei copii ai țerei, Români de vitejie,
Armați pînă la unul, setoși de bătălie,
Cu flinte, iatagane, cu arme lucii foc ; —
Cu ghebi găitănite, dulama, pe mijlocu
Închinși cu brîu-curele ; — haiduci cu chica lungă,
Giură Vladimirescu la ținta-i să ajungă. —

Sint izgi ka kmpioara v'aleargv p'ntre stnvi,
 In mndi zvide zmiil; — mi-gi dv la fokv ne brnvi,
 In lntv kv streinsl, avnd de moutenire
 La karne sv loveaskv, sv 'nfrnte m'o peire! —
 In kmpv ajng' o spaimv, kreskvgi ne Olt, ne Jii;
 La Dntre mi-gi merge, aurinmi de viteji . . .
 D'asemeni fv omtirea Slgerstv, ne datv
 Kv kare trece Oltv, sv fvlgere, sv batv
 Pe vel v'adse deara in astv stare grea;
 Vladimireskv Tvdor la faute marl grbea!
 Mi fanta-i kragioasv m'readv sv rvmie;
 S'aurindv libertvgii fvklil, — la Svngi tvmie!!.

III.

In Gorji, la Tirgv-Jiisl, frmosv, m'redv oramv!
 Ispravnicl doi m'zn samemv, b'vtrinv mi vekiv slzbaus,
 Jisdegstv komandv mi birvl el mi-gi stringe; —
 Askvlv ne svrakvl la skarv ve se plzngv,
 Askvlv mi Divansl kv desele-i porznyi,
 Mi kiar p'v'igvl-toaka, kv bimbamiv d'atnyi;
 Askvlv de domnie in p'zine ka sv-i p'zie,
 Mi dajdiea ne kapzri o skade sav o svie;
 Iar kondikarl kv nme, prekv m' kalamgil,
 Sv m'na lor se avz istegil mi b'ni zavvii. —
 Divansl ori v'o zive, ispravnikv 'mulinemte;
 Kv slzjitori la treabv de voe nv-i linsemte. —
 Intreg jisdegv askvlv de toav vorba sa;
 Mi svte armvgi oamenl din Gorji poatv-ardika;
 K'ama e stvznirea, mi lzmea se svzne
 La kvte mi mai kvte, mi 'n tvnv ne omv a p'ne!
 B'vtrinv dar ispravnikv, lzsat in anteriv,
 Kv malv tvzins ne mijlokv v'rgat, inkis nvorigv,

Sînt iuți ca căprioara ce'aleargă p'între stânci,
În munți ucide urșii ; — mi-ți dă la foc pe brânci,
În luptă cu streinul, avînd de moștenire
La carne să lovească, să 'n frunte ș'o peire ! —
În câmp ajung' o spaimă, crescuți pe Olt, pe Jii ;
La Dunăre mi-ți merge, aprinși de vitejii . . .
D'asemeni fu oștirea Slugerului, pe dată
Cu care trece Oltul, să fulgere, să bată
Pe cei ce'aduse țeara în astă stare grea ;
Vladimirescu Tudor la fapte mari grăbea !
Și fapta-i curagioasă măreață să rămîie ;
S'aprendă libertății făclii, — la Sînți tămîie ! ! .

III.

În Gorj, la Tîrgu-Jiiul, frumos, măreț oraș !
Ispravnici doi ș'un sameș, bătrîn și vechi slujbaș,
Județului comandă și birul ei mi-ți strînge ; —
Ascultă pe săracul la scară ce se plînge,
Asculă și Divanul cu dese-le-i porunci,
Și chiar p'Ucigăl-toaca, cu bimbașii d'atunci ;
Ascultă de domnie în pâine ca să-i puie,
Și dajdia pe capuri o scade sau o suie ;
Iar condicari cu nume, precum și calamgii,
Sub mîna lor se află isteți și buni zapcii. —
Divanul ori ce'o zice, ispravnicu 'mplinește ;
Că slujitori la treabă de voe nu-i lipsește. —
Întreg județ ascultă de toată vorba sa;
Și sute armați oameni din Gorj poate-ardica;
C'asa e stăpînirea, și lumea se supune
La câte și mai câte, și 'n tun pe om a pune !
Bătrînul dar ispravnic, lăsat în anterior,
Cu șal încins pe mijloc vărgat, închis nuoriu,

Kz rouz feaš pe kremtetš; azei ze arznkase
 Binimšl pe divanz-i, kz maste mast lskrase;
 De griji, de trebi o ssmz abia mai reszfa. —
 Vzzz intrnd ne zsz zn omš, in kasa sa,
 K'o bndz mare largz, kz risz mi vznl blznitz;
 Pe kapz kz geleneaskz kzvizz, gztznitz
 Dvlamz pztznd, — spadz la koanz-i atirnd:
 — „Posteskz—di plekzvizne!“ il zize el intrnd.
 — „Slzgere, plekzvizne!„ — „Prea bine azi imi pare
 „Gzsznds-te akasz!.. Se afz pznl, mznkare,
 „Ispravnicz, akzma, la oamenl ka zinl mi?..
 — „Glzmeshti, arxon slzgere? akzm de znde vi?
 — „Ispravnicz, nz š glzmz! porznkz dz afarz
 „Sz stringl kz mai ingrabz fzinz, griz, szkarz,
 „Kz oastea mea sosehte de zl pandzri ka Smei;
 „Š'apoi vizdat va merge kz oamenl de azei!..
 — „Dar bine, arxon slzgere, ze vorbz? ze ostire?
 „Divanzl nz iml skrie de astz ptegtire?
 — „Ispravnicz, nz š joakz! kkrat sz idl vorbeskš!
 „De vrel inkredingare sz al kz nz glzmeskš,
 „Arznkz o privire afarz 'n bzbtzsz,
 „Privemte la ze oamenl ze soarte mai avzsz!
 „Acestia sint Romznii, sint fii amzrti!
 „De mltz nedreutate, de jzgš, de jeafš aktrbigl!
 „Te zitz la el bine mi'n inimi le zitemte;
 „De flori de mzrš nz vine, nz game, nz vorbemte,
 „Ši kiar nz se armeazz de szrda zl Romznii.
 M'atinge a lor soarte! kz jeafz m'zi pzgzni
 „Ze n'aš, ze n'aš vrš o lege, lzsatz-i a ne dnmii
 „In albe nfnzi; — le szuse mi inima dntz'nmii;
 „Dar astz-zl zioa zeea doritz a sozitš,
 „Š'adekz szuzare in omz obositi!..

Cu roșu fes pe creștet; acel ce aruncase
 Binișul pe divanu-i, că multe mult lucrase;
 De griji, de trebi o sumă abia mai resufla. —
 Văzu intrând pe ușă un om, în casa sa,
 C’o bundă mare largă, cu rîs și vulpi blănită;
 Pe cap cu gelepească căciulă, găitănită
 Dulamă purtând, — spadă la coapsă-i atîrnând :
 — „Poftescu-ți plecăciune!” îi zice el intrând.
 — „Slugere, plecăciune!” — „Prea bine azi îmi pare
 „Găsindu-te acasă”! . . Se află pâini, mîncare,
 „Ispravnice, acuma, la oameni ca cinci mii ? . .
 — „Glumești, arhon slugere ? acum de unde vii ?
 — „Ispravnice, nu e glumă! poruncă dă afară
 „Să strîngi cât mai îngrabă făină, grîu, săcară,
 „Că oastea mea sosește de ai panduri ca Smei ;
 „Ș’apoi ciudat va merge cu oameni de acei ! . .
 — „Dar bine, arhon slugere, ce vorbă? ce ostire?
 „Divanul nu îmi scrie de astă pregătire?
 — „Ispravnice, nu e joacă! curat eu îți vorbesc!
 „De vrei încredințare să ai că nu glumesc,
 „Aruncă o privire afară ’n bătătură,
 „Privește la cei oamnei ce soarte mai avură!
 „Acestia sînt Români, sînt fii amărîți
 „De multă nedreptate, de jug, de jeaf scîrbiți !
 „Te uită la ei bine și’n inimi le citește ;
 „De flori de măr nu vine, nu geme, nu vorbește.
 „Și chiar nu se armează de surda ai Români.
 M’atinge a lor soarte! că jeaful ș’ai păgâni
 „Ce n’au, ce n’au vre o lege, lăsatu-i a pe dînși
 „În albe pînzi; — le supse și inima dintr’înși ;
 „Dar astă-zi zioa ceea dorită a sosit,
 „S’adecă ușurare în omul obosit ! . .

„Iar divanisti mi efori, trimiși s'z iskodeaskē
 Komedia cea mare în Țeara Românească,
 „Kerend aș ka s'z vadē ce nē aș mai v'zēt;
 „P'katele s'z plēngē în viașē q'aș f'kēt!..
 — „Armagi? — armagi cei oameni de unde aș s'z vie?
 — „Măldimea ne drēmō este mi intr' n' tîrgē o mie.
 — „Dar bine, arxon slăgere, s'z' d'ii, s'z' mai onremti,
 „S'z not kerind a skrie ka v'ntē'n B'k'kremti,
 „Divanēl ce va zice, s'z v'z ce'mi porz'चेष्टे,
 „Acela kare deara întreagē k'rm'चेष्टे!..
 — „Ispravnicē, 'n delege! ostami mei iși vinē;
 „Ajunge o m'z'ivkē la karē kē oale plinē!
 „Askēltē kolea vorbē k'ratē rom'नेस्कē,
 „Kolea chinē mi de p'ine kerend s'z se g'てस्कē, —
 „Și lasē vorba aia; te m'itē kē emi Rom'नु!
 — „Dar eș k'noskē divanēl, Slăgere, de st'z'p'ndē!
 — „Ispravnicē, atita! mi vorbē nē f'z l'ngē,
 „Kē'n visē ce nē d' ar trece e astē-z' s'z te ajungē.
 „Așa dar de voința-mi kerend veī askēlta,
 „Kē nē kē smilingē veniē a te r'ga. —
 „S'ad'च' kerind provizii, onorēl porz'चेष्टे,
 „Acela ce-d' dē p'ine mi kare iși pl'चेष्टे.
 „Akēm kē plek'च'isne! la l'krē s'z tē an'च'!
 „Te p'itē mi la onrealē... provizii s'z ad'च'!
 „De ce nēmai streinēl s'z afle askēltare?
 „Și Grekēl s'z domneaskē? streinēl, mi ori kare
 „La noi s'z'mi fakē dressēl?... Trekēz an' prea m'z'igē
 „De astē nedreutate?.. Rom'ने, m'z' askēlgi?..

Ispravnikēl ni'v' boabē, a zice mai k'てस्कē;
 Lēl Todor pleakē k'arēl mi'n voea lēl s'remeazē.
 Kē Todor în Tismana, kē onstea lēl meazē;
 Boerē mi ka ispravnikē, mi treabē mi-d' fakē!..

„Iar divaniști și efori, trimiși să iscodească
 „Comedia cea mare în Țeara Românească,
 „Curând au ca să vadă ce nu au mai văzut;
 „Păcatele să plângă în viață ce’au făcut ! . .
 — „Armați? — armați cei oameni de unde au să vie?
 — „Mulțimea pe drum este și intră’n tîrg o mie.
 — „Dar bine, arhon slugere, să’i ții, să-i mai oprești,
 „Să pot curînd a scrie ca vîntu’n București,
 „Divanul ce va zice, să văz ce’mi poruncește,
 „Acela care țeara întregă cârmuește !”
 — „Ispravnice, ’n țeleg! ostași mei îți vin;
 „Ajunge o măciucă la car cu oale plin !
 „Ascultă coala vorbă curată românească,
 „Coala cinci mii de pâine curând să se gătească, —
 „Și lasă vorba aia; te știu că ești Român ! ..
 — „Dar eu cunosc divanul, Slugere, de stăpăn !
 — „Ispravnice, atîta ! și vorbă nu fă lungă,
 „Că’n vis ce nu ți ar trece e astă-zi să te ajungă.
 „Așa dar de voința-mi curând vei asculta,
 „Că nu cu umilință veni a te ruga. —
 „S’aduci curînd provizii, poporul poruncește,
 „Acela ce-ți dă pâine și care îți plătește.
 „Acum cu plecăciune ! la lucru să te apuci ;
 „Te pui și la opreală . . . provizii să aduci !
 „De ce numai streinul să afle ascultare ?
 „Și Grecul să domnească? streinii, și ori care
 „La noi să’și facă dresul? . . Trecură ani prea mulți
 „De astă nedreptate? . . Române, mă ascuți? . .
 Ispravnicul nici boabă, a zice mai cuatează ;
 Lui Tudor pleacă capul și’n voea lui urmează.
 Cu Tudor în Tismana, cu oastea lui șezu ;
 Boer și ca ispravnic, și treabă mi-ți făcu ! . .

— Iată zborul sf. în IV. ...
 În nămele kredingel, răsădăscă adăgare,
 Desastre României și năse ne sînăre,
 De Slavi și Grezi cetatea lui Konstantin bisând
 Și nămaî deșădare în kăgete avînd.
 Memorie prea tristă de jafă și prădăciune!
 Strivit fiind dăreanți de cel kă mingi nebăne,
 Domnia în dăeră și în mari nemălgămiri;
 Ciokoi! nămind României pe mîlțatori și sbiri.
 Șn frate n'altă 'njăgă!.. streina korigăteră,
 Din timări și adăse la astă grea măsăre;
 Boerii trek otară în dăeră pe la veșni,
 Lășănd noporă prădă la Tărkă și la streinili;
 Dăreanți pe kăminie, la malsă și în neghează.
 Privomte nășăleșă-l, și năve năi visează;
 El șișgeră ce vede, de rele neșăkănd,
 Streine osti kă intră, nămîntă și în mîlțănd. — III
 Se miră, so întăeră, ce limbi măi vin ure dăeră?
 Și ce se va măi face? și ce va măi fi iară? ..
 Șn baetă și nevoie măi mălț se așăi
 Prin sate, prin orășe, pe fie-kare zi.

Dar iată, vine Tudor! kă oastea sa, ardinte
 Drentate va adăce!... Părea kă din morminte
 României se rădikă la vocea lui Mixai;
 O zi de ferivire și găste, și înkal
 Streinși drent și n'ăibă măi mălț și' l' stăpănească,
 Și deara lui și fie o Deara-Românească!
 Kă lantele și mierea și bănă, partea lui,
 Și n'ăibă de vră o silă de lăni și'ndoane năi;
 Și poarte șișăgare, și vază lui kănilă,

IV.

În numele credinței, ruseasca ațîtare,
Desastre Români îi puse pe spinare,
De Slavi și Greci cetatea lui Constantin visând
Și numai deprădare în cugete având.
Memorie prea tristă de jaf și prădăciune !
Strivit fiind țereanul de cel cu minți nebune,
Domnia în țeară ură și mari nemulțămiri;
Ciocoi ! numind Românul pe 'mpilători și sbiri.
Un frate p'altu 'njugă ! . . streina corcitură,
Din timpuri îi aduse la astă grea măsură ;
Boerii trec otarul în țeri pe la vecini,
Lăsând poporul pradă la Turc și la streini ! . ,
Țereanul pre câmpie, la malul său veghează.
Privește plugulețu-i, să plece nici visează; –
El sângeră ce vede, de rele nescăpând,
Streine osti că intră, pămîntul său umplând. —
Se miră, se întreabă, ce limbi mai vin pre țeară ?
Și ce se va mai face? și ce va mai fi iară ? . .
Un vaet și nevoie mai mult se auzi
Prin sate, prin orașe, pe fie-care zi.
Dar iată, vine Tudor ! cu oastea sa, ardinte
Dreptate va aduce ! . . . Părea că din morminte
Românul se rădică la vocea lui Mihai ;
O zi de fericire să guste, și încai
Streinul drept să n'aibă mai mult să'l stăpânească,
Și țeara lui să fie o Țeara-Românească !
Cu laptele și mierea și bunul, partea lui,
Să n'aibă de vre o silă de lupi să'ndoape pui ;
Să poarte ușurare, să vaz'a lui copilă,

Pe latz-szđ, ne frate, skstigi de greaoa silz ; —
 Kzvı sila mi streinsı fl roase mslt ne el:
 Streinsı, sila, jeafsl, viokoisl prea mimel!!
 K'atznvı trzgeaz ei dangsl: txlzarı violarz
 Biserıvı, — de argintarı ikoane desnzıarz;
 Spzrkatsz, beatđ de krime, familı maltratz;
 Aveasta fz Zavera!.. Dar Tsdor protestz
 In kontra astor fante, uzmindz-le barbarez;
 Kz astz krzvıatz, k'o krzdz anlikare,
 Zn sakrilegiđ ajznse; Zavera, zn kvzntđ,
 Fzknd la relz Arvayı kz nzme 'n gzz szntđ!
 III lngz depnzdarea de zel streini zrmatz,
 Zrmađ mi pzmnıteniı korzmpıiđ adontatz
 Sz gıze mi sz fzre; mi marele p'zl mik',
 O treangz in pıcioare, sz'l aıbz de nimikđ...
 Iar Tsdor ne txlzarı, ne fzrı de zele sznte,
 K'zn utreang de gıđ kz nodarı mtıea sz pı'ı deskznte,
 III mınte sz'l invezde, moralz ne dznlinđ;
 Rzsnlatz dznd la fante, nıvı mslt nıvı mal pzqınđ!..

V.

Dar vine se gındemte la voia-ı sz s'onzie?
 Sađ planzl sz-ı dezoave in mıntea sa sz-ıvı pzıe?
 Kz divanistı, isuravnıvı, zapvıı mi arnazpı
 Respekt a lzı bravzrz..., Perfızıı kvnoskzppı
 Snionı mi gızı, mi-ppı treze kz frzntea inzeratz,
 Grzbind sz inmzıııaskz z zeatz blasfematz
 Ze zersl o kondamnz; mımeıı tırıtortı,
 III'atznvı ka tot-d'azna, trzınd lngzıvıtortı,
 Se pn lngz szznznıı sz s'anere de mınz; —
 III'n tabere mi klıze, kz dnıvı se adznz

Pe tată-său, pe frate, scutiți de greaoa silă ; —
Căci sila și streinul îl roase mult pe el :
Streinul, sila, jeaful, ciocoiul prea mișel !!.
C'atunci trăgeau ei danțul : tâlharii violară
Biserici, — de arginturi icoane despuiară;
Spurcatul, beat de crime, familii maltratată;
Aceasta fu Zavera ! . . Dar Tudor protestă
În contra astor fapte, numindu-le barbare ;
Că astă cruciată, c'o crudă aplicare,
Un sacrilegiu ajunse ; Zavera, un cuvânt,
Făcând la rele Arvații cu nume 'n gură sănt!
Și lîngă deprădarea de cei streini urmată,
Urma și pămîntenii corupție adoptată
Să giure și să fure; și marele p'âl mic,
O treaptă în picioare, să'l aibă de nimic . . .
Iar Tudor pe tâlharii, pe furi de cele sante,
C'un ștreang de gît cu noduri știea să ți'i descânte,
Și minte să'i învețe, morală pe deplin ;
Răsplată dând la fapte, nici mult nici mai puțin ! . .

V.

Dar cine se gîndește la voia-i să s'opuie?
Sau planul să-i dejoace în mintea sa să-și puie ?
Că divanisti, ispravnici, zapcii și arnauți
Respect a lui bravură . . . , Perfizii cunoscuți
Spioni și gîzi, mi-ți trece cu fruntea înferată,
Grăbind să înmulțiască a ceată blasfemată
Ce cerul o condamnă ; mișeii tîrîtori,
Ș'atunci ca tot-d'auna, trăind lingușitori,
Se pun lîngă stăpânii să s'apere de mîină ; —
Și'n tabere și clice, cu dînși se adună

La intrige s'z deas'z!.. Dar T'odor poseda
 Kredin'z, konstiind'z de ceea ce l'akra. —
 La font'z meditat'z, din kin'z mi desperare,
 Voi a-i da viad'z k'z ori-ze pred'z de mare,
 Ka n'emele-i s'z pie etern'z, etern tr'ind,
 Memoria sa sakr'z Rom'nilor fiind;
 K'z'ci vr'z k'z l'ant'z mare din n'elbere s'ardi'ce
 O dearg'z ce k'z'zse; — o zi s'z dea feriv'e
 Ave'zi ce de sek'li urea m'lte s'feri,
 S'z'i k'z'zde tog'i suini' mi yarin a'i m'zri!..
 Ш'аша d'z'n'z mai m'lte s'kyese in mi'zkare,
 K'z'kase s'z'b ni'ior'z-I reak'p'iea mi kare,
 K'o z'z'z ne'mbln'z'it'z, k'o sete de tirani,
 Strivise Rom'nia de doz'z s'z'te ani,
 Ш'и'n kontra l'zi l'zkrase...—K'z'n oki'z el plin de talz
 Mi-zi k'z'z'z mai izte s'z mearg'z 'n kanital'z. —
 Краiova, B'z'k'rentii e toat'z d'inta sa,
 De z'nde fr'izl d'ere' s'z poat'z 'n m'zini' l'za.
 Аша з'n falnik'z geni'z vegheaz'z k'z k'zld'z'z.
 Pe deara l'zi, ш'ar'z'nk'z o d'z'lye k'z'z't'z'z'z
 La soartea omenirei!.. — Se 'nalz'z n'zoz'z mi f'z'm'z,
 T'z'n'znd'z f'z mi'zkarea de osti, de osti voioase! —
 L'z'zia m'zreg'z'l soare pe arme ogeloaase
 A z'eloz ce d'iz'z'z'z, f'z'k'z'nd z'n d'iz'z'm'z'nt'z,
 S'z s'z'pue tirania, s'o-arg'z'z'ce in mormint'z.
 K'z f'z'lgere, k'z r'z'z'z, k'z lakrimi, k'z z'nire,
 K'z-al d'eri'z imn'z prea d'z'lye k'z'ntat, mi k'z s'z'nd'z'z
 De n'z'z'z, k'z an'z'nse f'z'k'z'li in m'z'na lor'z;
 K'z bine k'z'vintare! k'z Domn'z 'n ajstor'z! —
 Stindardele m'zrede, k'z a ak'z'ilei s'z'z'z'z,
 Pre mir'z'rile oastei trek'z'nd in f'z'z'z'z'z,
 K'z'l'aril mi nedestril k'z t'z'z'z'l merg in r'z'nd'z, —

La intrige să țeasă ! . . Dar Tudor poseda
Credință, conștiință de ceea ce lucra. —
La faptă meditată, din chin și desperare,
Voi a-i da viață cu ori-ce preț de mare,
Ca numele-i să ție etern, etern trăind,
Memoria sa sacră Românilor fiind ;
Căci vru cu luptă mare din pulbere s'ardice
O țeară ce căzuse ; — o zi să dea ferice
Acelui ce de seculi prea multe suferi,
Să'i curățe toți spini și țarin a'i mări ! . .
Ș' așa după mai multe succese în mișcare,
Călcase sub picioru-i reacția și care,
C'o ură ne'mblînzită, c'o sete de tirani,
Strivise România de două sute ani,
Și'n contra lui lucrase . . . — C'un ochi el plin de fală
Mi-ți caută mai iute să meargă 'n capitală. —
Craiova, Bucureștii e toată ținta sa,
De unde frîul țerei să poată 'n mâini lua.
Așa un falnic geniu veghează cu căldură.
Pe țeara lui, ș'aruncă o dulce căutătură
La soartea omenirii ! . . — Se 'nalță nuor și fum,
Tunândă fu mișcarea de osti, de osti voioase ! —
Lucia mărețul soare pe arme oțeloase
A celor ce giurară, făcând un giurământ,
Să surpe tirania, s'o-arunce în mormînt.
Cu fulgere, cu rugă, cu lacrimi, cu unire,
Cu-al țerei imn prea dulce cântat, și cu săntire
De preoți, cu aprinse făclii în mîna lor ;
Cu bine cuvîntare ! cu Domnu 'n ajutor ! —
Stindardele mărețe, cu a aculei sburare,
Pre șirurile oastei trecând în fluturare,
Călarii și pedestrii cu tunuri merg în rînd, —

Trășeri, — provizioane, mi armăsari sberzând,
 Demartz o Tismanz mi tare mi s'arșit.
 Având în fațz-i mârșii, de kodri okolitz.
 Și'n kale-i înainte s'adaogz ostiri. —
 Pandrili mi-di aleargz, g'ătiți pentz loviri; —
 Șn strigătz e în Dealz! . . Fecora lingz krăce
 Se roagz: mi salzțz ostamăl ce se dăce! . .
 Strixăia întzreute kă griș mi militari; —
 La Motz mi-di învinse, bătând răakționari;
 Mi-di paze mârșălirea în blokș kă oaste plinz;
 Prin foame mi prin lăntz ciokoi i se 'nkinz...
 Și oastea ciokoiaskz mi-di ține bine 'n friș,
 Prekzșm ș'arșășăimeca kă armele la briș... .

VI.

„Părinte! moare sogz-mi mi cere 'mărțzșire;
 „La kinșrile sale, cereaska mântșire,
 „Părinte, ne fz bine, pătore ai a' dal...
 Kă lakrime mi tristz femcea se rșga
 De prestel în kare șirmau' avea kredindz,
 Șperanța cea din șrmz l'a omșăși fiindz;
 „Șfirmitz i e anșoane, rezșfz foarte greș,
 „Aștș-nc, pșriute, k'ama vrea Dșmnezeș!
 „Kăci, șite, șrăci șintem, koni avem mșșime,
 „Și nș ne știm șfirmitz; pșrinte, ne fz bine! . .
 Cel prestș venerabilș, kă okiz 'nristztorș,
 Se șitș mi askșitș kreutini 'n rșga lorș,
 Și n'are ce rșșnșnde, priimind mi litșrghie; —
 Dar ștș mi nș aleargz, prekzșm o datorie.
 Mșrindzșl zăce 'n patș-i, mi 'nkinșri, kă dșreri,
 Șe șfșșie de setea țeremștei mingșeri.

Trăsuri, — provizioane, și armăsari sberând,
Deșartă o Tismană și tare și sântită,
Având în față-i munții, de codri ocolită.
Și'n cale-i înainte s'adaogă ostiri. —
Pandurii mi-ți aleargă, gătiți pentru loviri ; —
Un strigăt e în Țeară ! . . Fecioara lângă cruce
Se roagă; și salută ostașul ce se duce ! . .
Strihaia întărește cu grîu și militari ; —
La Motru mi-ți învinse, bătând reacționari ;
Mi-ți puse mănăstirea în bloc cu oaste plină ;
Prin foame și prin luptă ciocoi i se 'nchină . . .
Și oastea ciocoiască mi-ți ține bine 'n frîu,
Precum ș'arnăuțimea cu armele la brâu . . .

VI.

„Părinte ! moare soțu-mi și cere 'mpărtășire ;
„La chinurile sale, cereasca mîntuire,
„Părinte, ne fă bine, putere ai a'i da! . .
Cu lacrimi și tristă femeea se ruga
De preutul în care sîrman' avea credință,
Speranța cea din urmă l'a omului ființă ;
„Sfîrșitul i e aproape, resuflă foarte greu,
„Ajută-ne, părinte, c'așa vrea Dumnezeu !
„Căci, uite, săraci sîntem, copii avem mulțime,
„Și nu ne știm sfîrșitul ; părinte, ne fă bine! . . (s.n.)
Cel preut venerabil, cu ochiu 'ntristător,
Se uită și ascultă creștini 'n ruga lor,
Și n'are ce răspunde, priimind și liturghie ; —
Dar stă și nu aleargă, precum e datorie.
Murindul zace 'n patu'i, și 'nchinuri, cu dureri,
Se sfișie de setea cereștei mîngăeri,

— „Azi noapte, zise ast preotă, biserika 'mi kălkară
 „Tălxari! — vase sante din temulă le fărară;
 „D'argintă pazari nă e mi kivotăi zel sântă,
 „In kare sante taine puzite bine sântă. —
 „La lakrimile, Doamne! ce fi tăi le vară,
 „La vocea ce te roagă, kă'n fokă e deara arsă,
 „Priveste-o, te îndră, la răz să păi sfirmiță;
 „Kă e kălkată lecea-ți mi temulăi nimiră!..“
 Pe kănd zel preotă ast-fel se plănge kă mîxuire,
 Mărindăsi nă poate să dea împurtășire. —
 Niți vasele n' altare Arvagi n'ăz lăsat
 In biata Romăule, ne kară o-ăz devastat!
 Iar bietai Protopopa Romănilor se plănge;
 Să vaetă, sșșșniț mi măinile țui frănge.
 La Tădor mi-ți aleargă kă'n Slatina sosi
 Kă oaste nămeroasă. — De năș-i fi vorbi;—
 Șii Tădor îl askăltă, fi ia de seamă bine. —
 Pe preotă să skăteaskă de răz, la el il pine.
 Șii'ndată mi porneste iskoade in adins,
 Să aile vine măna pe sânt altară a ntins?...
 Dar țeniz lăi Tădor ne țeri de sante vase,
 Kă măltă așerime, de lokă mi ți-i aflase, —
 Șn Iova mi șn Xristea: șn Grekă mi șn Bălgară,
 Biseriți mățrase kă ce țrăsi n'altară...
 Drentatea se mi face, țl Tădor kăm mitea
 Să fakă kă zel oamenī ce niți șn Săntă n'avea!
 Pe bimbășni ațeia la dînsăi mi ții' kiamă.—
 Frșmosă ți-i desarmează. — De krime mai kă seamă
 De fiice, de familii, — mai kăte violțrī!..
 Le țere sokoteală, in skărte iutrebțrī.
 Iar ei, la sfirmă, nevoe, madsșeră aminte
 De lakrimi ce fărăse să kărgă mai nainte.

— „Azi noapte, zise ast preut, biserica ’mi călcară
„Tâlharii ! — vase sante din templu le furară ;
„D’argint paharul nu e și chivotul cel sănt,
„În care sante taine păzite bine sunt. —
„La lacrimile, Doamne ! ce fii tăi le varsă,
„La vocea ce te roagă, că’n foc e țeara arsă,
„Privește-o, te îndură, la rău să pui sfârșitul ;
„Că e călcată legea-ți și templul nimicrit ! . . “
Pe când cel preut ast-fel se plănge cu mîhnire,
Murindului nu poate să dea împărțășire. —
Nici vasele p’ altare Arvații n’ au lăsat
În biata Românie, pe care o-au devastat !
Iar bietul Protopopa Românilor se plănge ;
Să vaetă, suspină și mâinile își frânge.
La Tudor mi-ți aleargă că’n Slatina sosi
Cu oaste numeroasă. — De păsu-i îi vorbi ; —
Și Tudor îl ascultă, îi ia de seamă bine. —
Pe preut să scutească de rău, la el îl ține.
Și’ndată și pornește iscoade în adins,
Să afle cine mâna pe sănt altar a ’ntins ? . . .
Dar geniu lui Tudor pe furi de sante vase,
Cu multă agerime, de loc mi țî-i aflase, —
Un Iova și un Hristea: un Grec și un Bulgar,
Biserici măturase cu ce găsi p’ altar. . .
Dreptatea se și face, ăl Tudor cum știea
Să facă cu cei oameni ce nici un Sănt n’avea !
Pe bimbași aceia la dînsul mi țî’i chiamă.—
Frumos țî-i desarmează. — De crime mai cu seamă
De fiice, de familii, — mai câte violări ! . .
Le cere socoteală, în scurte întrebări.
Iar ei, la strîmt, nevoe, ș’aduseră aminte
De lacrimi ce făcuse să curgă mai ’nainte.

Și Todor, aprins foarte pe asti afrișii,
De giță și șteang le-rânkă, kă oamenii pnegătii;
Și'n sakă le pâne kanză... Și ese să vorbeaskă
La ostii, la pandzime, la cea' armăziaskă :

— „Boinicilor! le zise, voi oare osindii
„Pe firi de cele sante?... răsundeni, ce gindii?
— „La moarte!! toată oastea răsunde de o-dată,
„Să moară! dănz fante și aibă mi răsulată!..

Streinii și Români, al țetilor răsundă,
Sentința pronunțară și foarte de ajună. —

Atunci ordonă Todor ațele kăpădine
De bimbamă Iova, Xristea a'fige ne urzine,
Și vasele fșrate la toți a lă arza;

Și țân la altă ostirea le perta.
Trănkiate cele kanză ostamii le kănoskă,
Kă Todor le dedese la toți de le vâză.

Iar cele sante vase fșrate, le 'ntăză
La preț; — mi plekarea ostirei răsă.

Prekăm însă torentă din mănă kăzând măgăste,
Șn nșoră ce se inkrăntă și trăsnetă lovăste,
Trbează armăzii, adinkă sînt revoltați,

Kă Todor zăisese ne bimbamă și lor frați.
Iar prețel kă'n sâlet la mărmondă și vine,
Șneranda mîntăirei s'î dăkă, s'î aline.

Această întămplare de fșgeră șboră avă
În toată Romănia: — la mădă și trăsnetă fș!

VII

Și kare omă nă simte săă inimă nă bate,
D'asemeni kă el năse și kanză la păkate?..
Prin Slatina, Kraiova, la Gorji și la Țernăvă

Și Tudor, aprins foarte pe asti afurisiți,
De gît ăl ștreang le-runcă, cu oameni pregătiți;
Și'n sac le pune capul . . . Și ese să vorbească
La osti, la pandurime, la ceat' arnăuțiască :
— „Voinicilor ! le zise, voi oare osîndiți
„Pe furi de cele sante ? . . răspundeți, ce gîndiți?
— „La moarte !! toată oastea răspunde de o-dată,
„Să moară! ! după fapte să aibă și răsplată! ..
Streinii și Români, al tuturor răspuns,
Sentința pronunțară și foarte de ajuns. —
Atunci ordonă Tudor acele căpăține
De bimbași Iova, Hristea a'nfîge pe prăjine,
Și vasele furate la toți a le arăta ;
Și unul pîn' la altul ostirea le purta.
Trunchiate cele capuri ostașii le cunoscură,
Că Tudor le dedese la toți de le văzură,
Iar cele sante vase furate, le 'nturnă
La preut ; — și plecarea ostirei răsună. . .
Precum însă torentul din munți căzând mugește,
Un nuor ce se încruntă și trăsnetul lovește,
Turbează arnăuții, adînc sînt revoltați,
Că Tudor ucisese pe bimbași ai lor frați.
Iar preutul cu'n suflet murimond și vine,
Speranța mîntuirii să'i ducă, să'l aline.
Această întâmplare de fulger sbor avu
În toată România : — la mulți un trăsnet fu ! . .

VII.

Și care om nu simte sau inimă nu bate,
D'asemeni că el puse un capăt la păcate ? . .
Prin Slatina, Craiova, la Gorj și la Cerneți

Făcuse să resune așa un pas măreț.
Reacția 'n tot locul, strivită amuțește;
Și însuși Bucureștii tresaltă când sosește:
**Dreptate ceru Tudor creștinului la plug,
Ceru emanciparea Românului din jug !**
Veți ști că 'n timp acela în marea Românie
Perise chiar viața, perise bucurie,
Și numele teribil de Turci și Arnăuți
Suna ca și un trăsnet — și oamenii stau muți.
În astă stare tristă fusese biata țeară
Pe mâinile acelor streini ce' o deprădară.
A țerei capitală în doliu tînguia :
Un vâl de necurmăte dureri o învălia.
Și tronul văduvise. — Divanul ținea frîul; —
Ș' o mare anarșie urla, cura ca rîul.
Acele uliți strîmte, cu podeni, cu noroi,
Puteau a spune multe, de cei tâlhari ca roi ;
Și toată bărbăria, cu tîrgul, cetățenii,
Uimiți, trăiau în spaimă, pîrliți ca și buștenii . . .
Din munte pînă'n baltă în una să vorbea
De zioa ușurării, din munci, din luptă grea ! . .
Proclamă tare Tudor și buciună dreptate;
În popul înviază scînteii de libertate,
Îi zice să se scape de crude lipitori
Ce-i smulge cu onoarea și sânge și sudori ;
Cu facla răsbunării ciocoiul țî'l demască, —
De om simțire aprinde și'n cel mai gură cască.
Ceru cu suflet mare concurs de la Români
Să scape toată țeara de rele, de păgâni ;
Și'a marea lui durere ș' amor de libertate,
Mi-ți buciună în țeară frăție și dreptate . . .
Cercând o turburare ai țerei lipitori,

Kz Grezii se revoltă ciokoi lingsmitori. —
 IIIi Tădor m'Insilante, sosind în kanitală;
 Îmi daș de fagă zra m'a lor neînvoială;
 Iar Tădor îl linemte în fag'atitea krimi
 Țe Grezii s'vîrmişe, m'Arvagiilor krzșimă!

VIII.

Okșuz Băkrșemtiî armata Romșneaskă,
 Kz bșcișme, kz sșrle; iar oastē arnșșdiaskă
 Fș tras'n Kolintina. — Akolo, — lokș mșregș. —
 Gșșemte Insilante netreneri, lșkșș, osuegș!
 Pe Tădor dar ză polș mereș îl dșșkșlemte,
 Așela îl tot sșșne mi mșlte îi vorbemte;
 Șli kșnd kz Insilante, kz Tădor kșnd aș,
 P'o kale diplomată, d'il poartă, d'il sșci
 Dar biet viktimș Tădor, kz toat'a lșl silingș
 Țe vrșse de a face îl fș kz nepștingș. —
 Așeastă soartē amară Romșnșl va avea,
 Prekșt din fii Țereî askșnd voingș rea!
 Șli trist prevede Tădor, prin lșnta sa Țea mare,
 De klișl mi de partide, a dereî mormintare!
 Okșuz Băkrșemtiî kz mșna sa de ferș! —
 El așlș inimî kalde mi inime de gerș;
 Gșșemte inimî kalde Țe patria ișbemte;
 Gșșemte mi din kontra!.. Pandșriî întșremte
 Vestita monastire nșșmitș Kotrșșeni;
 D'akolo lșșe trșșnetș; iar nșșmele Olteni
 Țiokoiî bagș'n groazș!.. De fante felșrite
 Șli intriga așelor kz sșflete 'n negrite,
 Șimđi nevoie Tădor sș'nșeau'a aresta. —
 Pe Ține va mai prinde kz fante 'n kontra sa,

Cu Grecii se revoltă ciocoi lingușitori. —
Și Tudor ș' Ipsilante, sosind în capitală,
Își dau de față ura ș'a lor neînvoială ;
Iar Tudor îi lipește în față' atîtea crimi
Ce Grecii săvîrșise, ș' Arvașilor cruzimi . . .

VIII.

Ocupă Bucureștii armata Românească,
Cu buciume, cu surle; iar oaste arnăuțiască
Fu trasă'n Colintina. — Acolo, — loc măreț. —
Găsește Ipsilante petreceri, lucs, ospeț ! . .
Pe Tudor dar un popă mereu îl dăscălește,
Acela îi tot spune și multe îi vorbește ;
Și când cu Ipsilante, cu Tudor când aci,
P'o cale diplomată, țî'l poartă, țî'l suci . . .
Dar biet victimă Tudor, cu toat'a lui silință
Ce vruse de a face îi fu cu neputință. —
Această soartă amară Românul va avea,
Precăt din fii Țerei ascund voință rea !
Și trist prevede Tudor, prin lupta sa cea mare,
De clici și de partide, a țerei mormîntare ! . .
Ocupă Bucureștii cu mâna sa de fer ! —
El află inimi calde și inime de ger ;
Găsește inimi calde ce patria iubește;
Găsește și din contra! . . Pandurii întărește
Vestita monastire numită Cotrăceni;
D'acolo luce trăsnet; iar numele Olteni
Ciocoi-i bagă'n groază ! . . . De fapte felurite
Și intriga acelor cu suflete 'n negrite,
Simți nevoie Tudor să'nceap'a aresta. —
Pe cine va mai prinde cu fapte 'n contra sa,

Saș oastea-l k̄ desbir̄, saș f̄r̄ș de vele s̄nte,
 Pe s̄n̄l ka avela la f̄r̄u!!! mi det̄p̄nde
 La Grevi, — ciokol, la oaste, ayeatea el z̄reca...
 Reak̄ia venin̄-l de frik̄ ingh̄igia. —
 K̄rat l̄e o s̄n̄se. T̄dor; mi val̄ k̄nd la 'nt̄mulare
 Va si silit ast k̄get s̄ n̄ze fu l̄krare!

IX.

El merse'n Kolintina k̄ vel Parion. —
 Ḡzi ne Insilante, ka k̄m domnia ne tron̄.
 Se v̄d̄ș. — Vorbesk̄ de m̄lte; de Deav̄, de Rosia,
 Șii, mindr̄, Insilante, a zis k̄ ne T̄rgia
 F̄rime o va face; Stamb̄ls 'l va l̄a...
 K̄anteant̄ din Odesa ostam̄ tot s̄n̄ s̄n̄al na l̄.
 Rosia k̄'l s̄șșine; — mal s̄n̄se de o karte,
 Min̄ni k̄'n ea kourinde, (i o arat̄ de dearte.)
 Ce-i skr̄ise Kanodistria. — Iar nōpa t̄l̄m̄șea;
 Greșente k̄ n̄z mie ț̄l om̄ș se pref̄șea. —
 Perfid komuanīni, ne T̄dor p̄'l demask̄
 K̄'n sem̄ni l̄i Insilante, k̄ mie d̄a greșeask̄.
 At̄n̄yi s̄ vezi ne Grek̄i limb̄t̄ș, l̄z̄d̄tor̄ș,
 Pe T̄dor s̄z adoarm̄ k̄rez̄t̄ș-l a s̄mor̄ș.
 Dar T̄dor ingelese n̄rea bine komedia:
 — „V̄z rog dar ekselen̄ț s̄'mi dai p̄șin̄ x̄rt̄iea,
 „Șz p̄șiz s̄z mi o citeask̄... Kodem̄te d̄a i o d̄a;
 N̄aveli partik̄lare zik̄nd k̄'n ea era.
 Șii bine Insilante skr̄isoarea indoem̄te,
 O n̄ze s̄nt o p̄ern̄. — Șii s̄m̄l̄ș, mi vorbem̄te. —
 Iar T̄dor t̄aș, ask̄l̄ș; k̄ ok̄iș-i n̄z n̄rd̄ș
 N̄estre Insilante skr̄isoarea ç'o f̄k̄ș.
 Șii el d̄n̄ș așeasta mi'p̄i r̄ne a t̄șere;

Sau oastea-i că desbină, sau fur de cele sante,
Pe unul ca acela la furci!!! și detunânde
La Greci, — ciocoi, la oaste, acestea el zicea . . .
Reacția veninu-i de frică înghiția. —
Curat le o spuse Tudor ; și vai ! când la 'ntâmplare
Va fi silit ast cuget să pue în lucrare ! . .

IX.

El merse'n Colintina cu cel Ilarion. —
Găsi pe Ipsilante, ca cum domnia pe tron.
Se văd. — Vorbesc de multe ; de Țeară, de Rosia,
Și, mîndru, Ipsilante, a zis că pe Turcia
Fărîme o va face ; Stambulu 'l va lua . . .
C'așteaptă din Odesa ostași tot unu ș'unul na ! ..
Rosia că'l susține ; — mai spuse de o carte,
Minuni că'n ea coprinde, (i o arată de departe.)
Ce-i scrise Capodistria. — Iar popa tălmăcea ;
Grecește că nu știe ăl om se prefăcea. —
Perfid companionul, pe Tudor ți'l demască
C'un semn lui Ipsilante, că știe d'a grecească.
Atunci să vezi pe Grecul limbut, lăudător,
Pe Tudor să adoarmă crezutu-'l a ușor.
Dar Tudor înțelese prea bine comedia :
— „Vă rog dar ecselență să'mi dai puțin hârtiea,
„Să pui să mi o citească . . . Codește d'a i o da ;
Nuvelî particulare zicând că'n ea era.
Și bine Ipsilante scrisoarea îndeoste,
O pune supt o pernă. — Și umblă, și vorbește. —
Iar Tudor tace, ascultă ; cu ochiu-i nu perdu
Ilustra Ipsilante scrisoarea ce'o făcu.
Și el după aceasta mi'ți rupe a tăcere ;

— „Să zicem ne izbămte Rosia, o pătere,—
 „Kă totel de la dînsa avem a amțenta,
 „Dar sint păteri mi alte țe e în kontra sa!
 „Kănoamțemș ne Rosia!.. Попoarele kreținie,
 „Kă okiil kătre dînsa, amțeant șa mare bine,
 „Dar nă se înmlinente. Țe kinș m'amarș vșzș,
 „Kă dîpțel dărerel, în ghiara țe kăzș!—
 „Rosin sș îi skoapș nițî gînd, nițî gînd n'avșse,
 „Kă drent mi noi ne țemem de țeea țe mal fșael
 „Apoi de sșferingș în kare ne gșsim,
 „Nevoile, dărerrea mi kinșl kșm trșim,
 „Tratatele kălkate; nedrente fantș o sșmș,
 „Și plăngerea mi dîpțel la toșî țe parș o glămș,
 „O glămș blestemăț kș al țereî viitorș,
 „Mi î doare ne streinîl țe'mî fak tot dress lorș?...
 „Drentatea! da, drentatea de sekolî violatș,
 „Romșnel dobîndi-va kș mîna sa armăț!
 „Kă țe sint aste jeafșri? drentatea șnde e?...
 „D'a Țerî așonomie rșmasș-ne a șa țe?...
 „Streinșl nițî odatș nă face vre șa bine,
 „Ka fșrș sș se site înliș, înliș la sine;
 „Ferita Domșel asta!.. Și Grekșl din Fanarș
 „Vșrșș în sîușl Țereî korșmăgie m'amarș...
 „Des'șl akșm! așnge! Romșnel protesteazș
 „În kontra Eteriei mi kăte se șrmeazș.
 „Așa, de azi 'nainte sș kșrme țe vedem,
 „Kă noi ka'n țerșri stele drentșșl, drentșșl nă avem.
 „Vș zik mi eș din parte-mî lșșadî ne Romșnia!
 „Șn pasș aveșl a face, mi kolo e Tșrșia!..
 „Blestem ne țel ț'odatș nă simte d'adevșrș;—
 „Kă dînsa kșt vș plave lșșadî-vș do plșrș!
 „Skștișî ne Romșnia de intrișî țe se dese,

— „Să zicem ne iubește Rosia, o putere, —
„Că totul de la dînsa avem a aștepta,
„Dar sînt puteri și alte ce e în contra sa!
„Cunoaștem pe Rosia! . . . Popoarele creștine,
„Cu ochii către dînsa, așteapt un mare bine,
„Dar nu se împlinesc. Ce chin ș'amar văzu,
„Cu țipătul durerei, în ghiara ce căzu ! —
„Rosia să îi scoată nici gînd, nici gînd n'avuse,
„Cu drept și noi ne temem de ceea ce mai fuse!
„Apoi de suferința în care ne găsim,
„Nevoile, durerea și chinul cum trăim,
„Tratatele călcate ; nedrepte fapte o sumă,
„Și plîngerea și țipăt la toți ce pare o glumă,
„O glumă blestemată cu al țerei viitor,
„Mi i doare pe streinii ce'și fac tot dresu lor ? . . .
„Dreptatea ! da, dreptatea de secolii violată,
„Românul dobîndi-va cu mâna sa armată !
„Că ce sînt aste jeafuri ? dreptatea unde e ? . . .
„D'a Țeri autonomie rămasu-ne a un ce ? . . .
„Streinul nici odată nu face vre un bine,
„Ca fără să se uite întîi, întîi la sine ;
„Ferita Domnul asta ! . . . Și Grecul din Fanar
„Vărsă în sînul Țerei corupție ș'amar . . .
„Destul acum! ajunge ! Românul protestează
„În contra Eteriei și câte se urmează.
„Așa, de azi 'nainte să curme ce vedem,
„Că noi ca'n ceruri stele dreptăți, dreptăți ne avem.
„Vă zic și eu din parte-mi lăsați pe România !
„Un pas aveți a face, și colo e Turcia ! . . .
„Blestem pe cel ce'odată nu simte d'adevăr ; —
„Cu dînsa cât vă place luați-vă de păr !
„Scutiți pe România de intrigi ce se țese,

„Къ'ми are sokoteala м'а sale interese!
 „De jeafsi Eteriei сѣ skane зї Romъni,
 „De jeafš, de mърmъvie, de intrigi, — de пѣгъni!!
 Romemte Insilante!.. — Iar Тѣdor, la o parte,
 Se дѣ ne l'ngъ natš-I. — Salštъ, — se desparte...
 Afarъ kund mi-di ese, a zis: „— Skrisoarea, ia!..
 Чitemtѣ Harioane, че fleakъri skrie ъ ea?..
 Skrisoarea, Insilante, ne kare i o-artase,
 Ka mi irin o minšne, Romъnšl i o-lšase.
 П'atъnъl vъzъ prea bine, din kъte i a fost zis,
 Minъiъni, minъiъni mai mълte; nimik nъ fъse skris...
 П'аша ачесте табери din asta mi din mълte
 Мънша м'арънаръ de lъntъ. — Сѣ asklte
 Streiniъ nъ voirъ. — Пе Тѣdor mi di kъta
 A'l perde; dar ачеста prinъiniъl sъš ōma.
 Romъnъl mi kъ Grekъl o rъuserъ ne datъ;
 Strikarъ kalimera mi'n rъš mai rъš imi katъ.
 Romъnъl mi streinъl la kolъš se lъar' aivl,
 Fiind mi kamъ mi oastea kъ totъl neamiъl.
 Din Dealъl Sъnt opremte зї Тѣdor nedrentatea
 Пi jeafsi mi kъzimea; aratъ fermetatea.
 Romъnъlšl ч'atъnъia, kondъs de Dъmnezeš,
 Deskise la lъminъ, la drentъri okiъl sъš.
 Vъzind dar strimtorarea kolo, зї Insilante,
 Voi s'o okoleaskъ... П'alese lokъri nalte: —
 Къчї Тѣчїи mi trekъse ne dermiъ romъnemti,
 Сѣ stingъ Eteria a klivelor rъsemti...
 La mъnđi de lok pornemte, la sigъš sъ se pie.
 Spre vekea kapitalъ a derei, oastea-i szie.
 Tirgovimtea faimoaъš biserive mi Sъnđi,
 De suaimъ se koprinse, kъ ombre din mormingil..

„Că și are socoteala ș'a sale interese !
„De jeaful Eteriei să scape ai Români,
„De jeaf, de mărșăvie, de intrigi, — de păgăni ! ! .
Roșește Ipsilante ! . . — Iar Tudor, la o parte,
Se dă pe lângă patu-i. — Salută, — se desparte . . ,
Afară când mi-ți ese, a zis : „ — Scrisoarea, ia ! . .
Citește Ilarioane, ce fleacuri scrie 'n ea ? . .
Scrisoarea, Ipsilante, pe care i o-arătase,
Ca și prin o minune, Românul i o-luase.
Ș'atunci văzu prea bine, din câte i a fost zis,
Minciuni, minciuni mai multe; nimic nu fusese scris . . .

Ș'asa aceste taberi din asta și din multe
Mănușa 'ș'aruncară de luptă. — Să asculte
Streinii nu voiră. — Pe Tudor mi ți căta
A'l perde ; dar acesta principiul său urma.
Românul și cu Grecul o rupseră pe dată ;
Stricară calimera și'n rău mai rău își cată.
Românul și streinul la colț se luar' aici,
Fiind și capi și oastea cu totul neamici.
Din Dealul Sânt oprește ăl Tudor nedreptatea
Și jeaful și cruzimea ; arată fermetatea
Românului ce'atuncia, condus de Dumnezeu,
Deschise la lumină, la drepturi ochiul său.
Văzînd dar strîmtoarea colo, ăl Ipsilante,
Voi s'o ocolească. . . Ș'alese locuri 'nalte ; —
Căci Turcii și trecuse pe țermii românești,
Să stingă Eteria a clicelor rusești . . .
La munți de loc pornește, la sigur să se puie.
Spre vecea capitală a țerei, oastea-i suie.
Tîrgoviștea faimoasă biserice și Sănți,
De spaimă se coprinse, cu umbre din morminți!..

El merge mi depradă o deargă înainte,
 Și căzuț la cărse Românilor a 'ntinde.
 Iar Todor, mare geniș, mereș se tot lăsa,
 Să aibă Băcărenții, boeri 'n partea sa;
 Boerilor mi derei vorbind-le d'armare,
 De patrie, vorbeshite, de dreptăți ș'apărăre!..

X.

Pompoasă România kă kămpii ș'ale ei mazuți
 Ce 'nalde nîn' la țerzi mărge, falniți, frunzi!
 Pompoasă, prea avuț e marea sa kămpie,
 Kă xolde kăm sșide de șmice așrie!
 Pompoasă kănd străbuțe al verei soare sșș,
 De fokș vșrșnd șminș în rșșrit ș'apș;
 Pompoase are rișri ce kșrgș mi' daș viadș, —
 Pompoșș îi este țerșl în ori ce dimineadș,
 Pompoase îi sint dealșri mi kodri marș mi viș,
 Pompoasă îi e klima, mi brav! ea are fi! —
 Pompoas' antikitatea: așele șrmi străbușne,
 De fama sa trekștș ș'adese ori ne sșșne! —
 Pompoșș îi e Danșbișl kă Zeș, kă șn Titan,
 Așela ce în kșrșș-i nșmemte ne Traian!..
 Pompoasă e șa oaste kă kare se mindrește,
 Și'n sșnete de arme rșșșnș viteșemte!..
 În drșmșl marș al derei, în sșș kătre Piteshi,
 La lokșri străbușite, apșoape de Golșmi:
 Șn lokș kă dealșri, șeșșri, kă sate, — temșșri sșnte,
 Pșdșri, mi rișl Argeshi kșrgșnd ne dinainte,
 Kă ville ne koasșe, kă prșni mi kă arșșri,
 Mărge xolde krește kă verzi șemșșșri,
 Șab soarele cel dășce, kă ploaie mi kșldșș

El merge și depradă o țeară înainte,
Și cugetă la curse Românului a 'ntinde.
Iar Tudor, mare geniu, mereu se tot lupta,
Să aibă Bucureștii, boeri 'n partea sa ;
Boerilor și țerei vorbindu-le d'armare,
De patrie, vorbește, de drepturi ș'apărare ! . .

X.

Pompoasă România cu câmpii ș' ai ei munți
Ce 'nalță pîn' la ceruri mărețe, falnici, frunți !
Pompoasă, prea avută e marea sa câmpie,
Cu holde cum suride de spice aurie !
Pompoasă când străluce al verei soare sus,
De foc vărsând lumină în răsărit ș' apus ;
Pompoase are râuri ce curg și 'i dau viață, —
Pompos îi este cerul în ori ce dimineață,
Pompoase îi sînt dealuri și codri mari și vii,
Pompoasă îi e clima, și bravi ea are fii ! —
Pompoas' antichitatea : acele urmi străbune,
De fama sa trecută ce' adese ori ne spune ! —
Pompos îi e Danubiul ca Zeu, ca un Titan,
Acela ce în cursu-i numește pe Traian ! . .
Pompoasă e cea oaste cu care se mîndrește,
Și 'n sunete de arme răsună vitejește ! . .
În drumul mare al țerei, în sus către Pitești,
La locuri strălucite, aproape de Golești :
Un loc cu dealuri, șesuri, cu sate, — templuri sante,
Păduri, și râul Argeși curgând pe dinainte,
Cu viile pe coaste, cu pruni și cu arături ,
Mărețe holde crește cu verzi semănături,
Sub soarele cel dulce, cu ploaie și căldură

Ș'a nopții răcoroasă de rouă picătură , —
O vergină iubită e clima astui loc,
Și unde crește ruja cu fața ei de foc !
Acolo două taberi de osti se întâlniră. —
Ne amicii, de departe, pe cale, se zăriră !!.
Precât mi'ți vede ochiul în jos peste câmpii,
Un sunet cât se duce s'ajungă'n căpătii,—
Coloane de coloane, în tactică mi'ți vine
Ostirea românească, cu arme, cu machine . . .
De cântece răsună și falnic și măreț
A cetelor mișcare; iar vîntul băltăreț
Un nuor părea că duce de pulbere prea mare,
În urmele ostirei, viind în necurmare.
Acol'un Ipsilante, pe Tudor adăsta,
C'un scop și cu o ură pe inimă ce 'i sta. —
Un fiu de Ipsilante* cu Greci ș'arnăuțime,
Ochia că vine Tudor cu multă-i pandurime :
Viteji cu spete late, de luptă'nverșunați,
Ce bat d'a 'ngenunchiate cu flinta; — sînt jiurați
Măcar o umplutură în vânt să nu se ducă,
Din sbor ia rîndunica; neamicul mi'ți'l culcă
Colea, știi românește! . . așa sînt cei Olteni,
Ca și căpitănimea : Gorjeni, Mehedințeni ! . .
Dar însă p'între dînși mai sînt ș'adunătură,
Mulțime de cei oameni ce țerei rău făcură,
De servi fără de cuget, de bimbași trădători,
Servili la tot Fanarul, mișei și tîrîtori . . .
Greși Vladimirescu primindu-i în armată. —
Discordia în oaste din ei decurse! . . Iată,
În tabăra opusă sînt negrii mercenari, —
A căror conduită de oamnei ordinari,

* Nicolae Ipsilante, fratele lui Alesandru Ipsilante.

Ши чете аръздїї, ш'о false кълъзїме,
 Къ vorbe mari în гъръ, ши Greци кълпїтїи ме:
 Iordake кълпїтанъї, Тълпаше кълпїтан,
 Ън Karavia, Farmaki ши' o сашъ, Bran ши Stan,..
 Ши Sava Кълпїнаръїл че'ї шtie tot пълмїнтъїл, —
 Gїзгънд пе Eterie, кълкат-ащ гїзгъмїнтъїл;
 Кълї Sava ши devine al Търчилор шїонъщ, —
 Крезъ тръдънд конфрацїї сь ia шу milionъщ;
 Iar Kiaia-beї il kiamъ, kaftan mare i promise, —
 La Bъkъreшїї 'l adъche, ши lesne il зїide!..

Аша sosїnd Romънїї anroane de Goleшїї,
 Ачел къ arogандъ din kapi чеї greчешїї,
 Trimite кълtre Тъdor шу solъ съл intъїneaskъ,
 Къ are în persoанъ къ dїnsъїл сь vorbeaskъ. —
 La toate Тъdor, sinчeщ ш'акъма e бърбатъщ,
 Ръспънде ши s'aratъ la lokъїл dъstїnatъщ.

XI.

Primemte parlamentsъїл че Greциї vor къ sine,
 Шї'n lok de Insilante шу bimбаша її vine.
 Dar їнъ че spektakъїл атъчїа se зїгї?
 Рълпїтъ fъse mintea ши inima 'ntъгї.
 Прекъш strъбънї nostri, Romanї, odїnioаръ,
 Ostirea romъneaskъ пе кълмїщ se desfъшоаръ,
 Ши тълъгїле trase de чеї pandъгї гръбїащ
 Сь verse fokъ ши moarte, — ши flintele змїлеащ; —
 Komandele, alarъma d'o lъngъ oaste tare,
 Romъne inimї mїшкъ къ'n fokъ de esaltare!..
 S'aleserъ o чеатъ din чеї маї бгнї voїнїаї,
 Пе kapi ka сь eskorte; ши kapiї neamїаї

Și cete arnăuții, ș' o falsă căzăcime,
Cu vorbe mari în gură, și Greci căpitătime :
Iordache căpitanul, Tănase căpitan,
Un Caravia, Farmaci și' o sumă, Bran și Stan.
Și Sava Căminarul ce'l știe tot pământul , —
Giurând pe Eterie, călcat-au giurământul ;
Căci Sava și devine al Turcilor spion, —
Crezu trădând confrății să ia un milion ;
Iar Kiaia-bei îl chiamă, caftan mare i promite, —
La București 'l aduce, și lesne îl ucide ! . .

Așia sosind României aproape de Golești,
Acel cu aroganță din capi cei grecești,
Trimite către Tudor un sol să'l întâlnească,
Că are în persoană cu dînsul să vorbească. —
La toate Tudor, sincer ș'acuma e bărbat,
Răspunde și s'arată la locul destinat.

XI.

Primește parlamentul ce Grecii vor cu sine,
Și'n loc de Ipsilante un bimbașa îi vine.
Dar însă ce spectaclu atuncia se zări ?
Rănită fuse mintea și inima 'ntări.
Precum străbuni nostri, Romani, odinioară,
Ostirea românească pe câmp se desfășoară,
Și tunurile trase de cei panduri grăbiau
Să verse foc și moarte, — și flintele umpleau ; —
Comandele, alarma d' o lungă oaste tare,
Române inimi mișcă cu'n foc de esaltare ! . .
S'aleseră o ceată din cei mai buni voinici,
Pe capi ca să escorte ; și capii neamici

Pstere la pstere onenē kolea kē minte ;
 La okiē kē arma 'ntinsē vechiaē ostent ardinte. —
 Ne'nkrederea ne dīnmi ka ōra le era :
 Din ambe pērgi sint gata o lēnt' a 'nkēira.
 Teribile momente avēzē vei din fagē :
 Așa parlamentare ēl Tēdor mi' invagē !
 Ūi velle velle odatz a spēs lēl Insilant,
 Borbi ne romēnește la Grekēl arogant ;
 Ūi limpede mi verde lēl ēl Iordakē aratz,
 Kē treaba nē mai merde prekēm a mers odatz,
 Kē astē Romēnie sē fakē v' aē fēkēt !
 Mstada rēzēiudē-ŷl, Iordake, a 'nvenē
 — „Komēne interese mi patria ne cere,
 „Romēnele, sē fāchem kreștinil o pstere,
 „Moreea mi Blaxia k'avelaŷi jēgē pērgē,
 „Rosia, Protektoare, konkērsēl ei ne dē,
 „Osmanēl d'a invinē. O mēnē dēmē frēgiaskē,
 „D'a 'nvinge p'Agareanzēl in Ūeara Romēneaskē ;
 „Kēvī rēē de zni' m'alci' va fi, intr'zē kvēntē,
 „Prekēt pērgēzēl dīne in mēni' aēst pēmēntē !
 „Trimis de Insilante, grēbesk aēstē a' dīl aēne ;
 „Ūnitē kē oŷti kē Tērkēl !, trēdare faēi Romēne !
 Aēvī Vladimireskē, ka lēē infēriatē,
 La vorbe de aēstea pērea kē ē tērbatē.
 Ka trēsnetsēl kēnd kade, kē vorbele-l tēpēnde,
 Mēniea lasē okil skēnteie fēlgerēnde :
 „Kētezi ! Kētezi a'mi faēe insēltē mi aēi ?
 „Askēltē, mergē de susne lēl Insilant a ŷti,
 „E Grevia sēpēnē, sēpēnē, kvē fi plāe
 „Resbel kontra Tērciēl mi ori v'o vrea a faēe,
 „Dar nē in Romēnia !. Aivī nē mergē așa !
 „Avem niște tratate vō nē vrem a strika...

Putere la putere opun coala cu minte ;
 La ochi cu arma 'ntinsă veghiau osteni ardinte. —
 Ne'ncrederea pe dînși ca ura le era :
 Din ambe părți sînt gata o lupt' a 'ncăira.
 Teribile momente avură cei din față :
 Așa parlamentare ăl Tudor mi'i învață ! . .
 Și cele ce odată a spus lui Ipsilant,
 Vorbi pe românește la Grecul arogant ;
 Și limpede și verde lui ăl Iordache arată,
 Că treaba nu mai merge precum a mers odată,
 Cu astă Românie să facă ce'au făcut ! . .
 Mustața răsucindu-și, Iordache, a 'nceput :
 — „Comune interese și patria ne cere,
 „Românule, să facem creștinii o putere.
 „Moreea și Vlahia c'același jug purtă,
 „Rosia, Protectoare, concursul ei ne dă,
 „Osmanul d'a învinge. O mână dăm frățiască ,
 „D'a 'nvinge n' Agareanul în Țeara Românească ;
 „Căci rău de unii ș'alții ca fi, într'un cuvânt
 „Precăt păgânul ține în mâini acest pământ!..
 „Trimis de Ipsilante, grăbesc aceste a'ți spune ;
 „Unit că ești cu Turcul! . , trădare faci Române!“
 Atunci Vladimirescu, ca leu înfuriat,
 La vorbe de acestea părea că e turbat.
 Ca trăsnetul când cade, cu vorbele-i tunânde,
 Mânia lasă ochii scânteie fulgerânde :
 „Cutezi ! Cutezi a'mi face insultă și aci ?
 „Ascultă, mergi de spune lui Ipsilant a ști,
 „E Grecia stăpână, stăpână, cât îi place
 „Resbel contra Turciei și ori ce'o vrea a face ,
 „Dar nu în România ! . . Aici nu merge așa ! . .
 „Avem niște tratate ce nu vrem a strica . . .

„Acestea ne rămasese strâmbuș legătură
 „Kă Poarta Otomană. Strâmbuș kănoskărs
 „Prea bine starea Țerei m'al nostru viitoră;
 „S'avem o esistență lăkrat-a geniș loră.
 „A țerei dar viață a ei mi fericiire
 „Atiră de la dinsa!.. S'avem o stăpănire
 „Romănuș, pămînteană, și Domn Romănuș noi vremă,
 „Prekăm skrie 'n tratate kă Țăruș ce lă avemă;
 „Iar nă kă n'n'akăma, Streinșl să domniaskă
 „Pe tronă domnit de Mircea!—Răskoala cea greceaskă,
 „Kărzimea, nedreptatea de beș de la Fanară,
 „Acea batjokărire de ori ce plăintară,
 „Kă slăgl, leșinătăre, venișl dăpă avere,
 „Să stoarkă nîn la zănge din geară lante, miere,
 „Romănuș așl onrește!—Destă e, așzișl!
 „Kă nă se sinșuide Romănușl kăm gîndișl!—
 „Kă armele în mănuș, kokingl — volintirie,
 „Făkăreșl totăl pradă în hiata Romănie;
 „Păstie k'ar fi geara, și sată făr de kăpă,
 „Streinș 'n kare zăblă mi făr băpă în măni!
 „Să sūșl lă Insilante Romănușl ce vorbăște,
 „Kă voi la aste fante de lok nă se zănește!
 „Kăm zică kă vrea Moreea din jăgă-i a skăna,
 „Voăște mi Romănușl în gear'a domina!
 „Mi kă ast 'adăntăre de oaste, Eteria, —
 „Deskisă vă e kalea, eșigl din Romănia!
 „Să treceșl în Țăria e pasăl largă, deskisă;
 „D'akăm de Romănia să nerdeșl ori ce vișă!
 Se suarge parlamentișă kă aste vorbe zise,
 Pe kare Insilante Lisandră lă așzise.—
 Kă kăada 'ntre nișioare kă kăinelă ouărită,
 În sterse tănușăida Iordakă ouărită...

„Acestea ne rămase străbună legătură
„Cu Poarta Otomană. Străbunii cunoscură
„Prea bine starea Țerei ș’al nostru viitor;
„S’avem o existență lucrat-a geniu lor.
„A țerei dar viață a ei și fericire
„Atîrnă de la dînsa ! . . S’avem o stăpînire
„Română, pămînteană, un Domn Român noi vrem,
„Precum scrie ’n tratate cu Turcii ce le avem;
„Iar nu ca pîn’acuma, Streinul să domniască
„Pe tron domnit de Mîrcea! — Rescoala cea grecească,
„Cruzimea, nedreptatea de bei de la Fanar,
„Acea batjocurare de ori ce plăcintar,
„Cu slugi, leșinături, veniți după avere,
„Să stoarcă pîn la sânge din țeară lapte, miere,
„Românul azi oprește ! — Destul e, auziți !
„Că nu se sinucide Românul cum gîndiți ! —
„Cu armele în mână, cocinți — volintirie,
„Făcurăți totul pradă în biata Românie;
„Pustie c’ar fi țeara, un sat fără de câini,
„Streinu ’n care umblă și fără băț în mâini !
„Să spui lui Ipsilante Românul ce vorbește,
„Cu voi la aste fapte de loc nu se unește! . .
„Cum zici că vrea Moreea din jugu-i a scăpa,
„Voește și Românul în țear’a domnia !
„Și cu ast ’adunătură de oaste, Eteria, —
„Deschisă vă e calea, eșiți din România!
„Să treceți în Turcia e pasul larg, deschis;
„D’acum de România să perdeți ori ce vis ! !
Se sparge parlamentul cu aste vorbe zise ,
Pe care Ipsilante Lisandru le auzise. —
Cu coada ’ntre picioare ca câinele opărit,
Își sterse tălpușița Iordache oțărit . . .

XII.

Pe gînduri luscilante tîni mînk' a sale bîae,
Dar n'are ce sî fakî. — El kîsetî la kîrse
Sî poatî a'î întînde, prin bîmbamî revoltadî,
Ce kîrînt lîi Tîdor katî mî's foarte tîrbîragî. —
Ama dar konferînga a ceea t' avîzese
Kî Kînitîan Iordake, pretestî pîmal fîsese;
Voîrî Greyî aţîlea în kîrîsî a'î tîrî;
Kîtaş înkîrîrare mî moartî a'î otîrî...
Voîaş sî'î taie kalea ka Oltî sî nî treakî;
Dar kînd eî vîd pandîrîl kî armele înkîrîkî,
Komandele detîrî, se poartî kîragîoşî
Romîniî de bîtae, lîsarî gîndîl josî
D'o joakî ka a ceea, d'a lîntei adîdare,
Mî'o 'ntoarse la 'nvoialî, cherînd parlamentare. —
Dar însî kîm şî tîrîşî ce'î latîrî rîîl kîîlî,
Mî'dî trece fîrî grije pe kîmîşî, neste vîîlîlî,
Mîî kornîlî sîşî aratî, k'o agerî mîndrîe,
Aţelora ce katî kî dîîdî sî'î sfîmîe,
Ama romîna oaste, mî'dîme ka şî nîorî,
Lîkreazî dîîî vîe-î; — kîrînsî d'al Dîerei dorî,
Kî dînsa este Tîdorî romîniî kî sîmîîre
D'a faţe Romînieî deplîna ferîcîre! —
Îşmînte înaînte!.. — Okîp' aţel palat:
Goleştîlî, şî lokîşî falnikîşî pe kare s'amezet.
Iar veata înemîkî, fîkînd venîîşî de moarte,
Se trage, — Pîtemîlî dîne... — Pe Tîdor aurîmîlî foarte,
Mîrîmîrî, rîşî mîrîmîrî mî Greyîlî mî Arvîdî,
Mîî katî sî'î înkîrîce, prin bîmbamî revoltadî,
S'akordî Machedonskî k'Olimîie Iordake,
Kî toat' arînîşîdîmeşî, kî Kosta, kî Formake,

XII.

Pe gânduri Ipsilante își mușc'a sale buse,
Dar n'are ce să facă. — El cugetă la curse
Să poată a'i întinde, prin bimbași revoltați,
Ce crunt lui Tudor cată și's foarte turburați. —
Așa dar conferința aceea ce'avusese
Cu Căpitan Iordache, pretest numai fusese;
Voiră Greci acilea în cursă a'l tîrî ;
Cătau încăirarea și moarte a'i otărî. . .
Voiau să'i taie calea ca Oltul să nu treacă;
Dar când ei văd pandurii că armele încarcă,
Comandele detună, se poartă curagios
Românul de bătae, lăsară gîndul jos
D'o joacă ca aceea, d'a luptei ațîțare,
Ș'o 'ntoarse la 'nvoială, cerând parlamentare. —
Dar însă cum un taur ce'l latră răii câini,
Mi'ți trece fără grije pe câmp, peste ciulini,
Și cornul său arată, c'o ageră mândrie,
Acelora ce cată cu dinți să'l sfășie ,
Așa româna oaste, mulțime ca un nuor,
Lucrează după voe-i; — coprins d'al Țerei dor,
Cu dînsa este Tudor! românul cu simțire
D'a face României deplina fericire ! —
Pășește înainte ! . . — Ocup' acel palat :
Goleștii, un loc falnic pe care s'așezat.
Iar ceata inemică, făcând venin de moarte,
Se trage, — Pitești ține... — Pe Tudor aprinși foarte,
Murmură, rău murmură și Grecii și Arvați,
Și cată să'l încurce, prin bimbași revoltați.
S'acordă Macedonschi c'Olimpie Iordache,
Cu toat 'arnăuțimea, cu Costa, cu Formache,

Kă alți, kă tot bătăl, mi kiar Xagi Prodan,
În kare Tădoră krede kă are bătă omteană.

XIII.

Kărtira-î fă Goleștil, kă lokă pentru vedere.—
Șn kioskă Vladimireskă ș'alese de medere.
Veghează peste oaste, privește lăngă măș, Ș
Ș'arde sentinela skimbând parola desă.
O zi strălucitoare mi veselă de vară,
Precede liniștită o lină dălice seară.—
Jăcaș fokoase stele pe ceră făr de nori,
Lăsa mi lăpa raze, lăcaferi lăcitori.
K'o liniște 'ntregită de zefir ce adie,
Kă roza răcoroasă kăzată pre kămpie,
Kă șgomotă de aie pe dărmă imbrășiată,
Kă frământă de frunză stejeară înaltă,
Kă salciea șmbroasă, plecată pe isvoare,
Kă kăntekă cel dălice — a nouă privegătoare,
Repașă ostirea, șab ceră, pe verde șeasă,
Kă armele 'nkărate, kă țeseri lăcii!.. Desă
Ș'arde sentinela făkândă-ș datoriea.
În cete lăngă fokări, e mândră Romănia
Pe fii șăi kănd vede, bătădă a ș'adăna;—
Șn lagără făr kortări pandării mi-șă forma.
P'aproape kărsieră inkără mi năcează,
E vesel pe kămpie, șn fokă din nări fămează;
Kă oki kă văpaia, șn roibă, șă negră korbă,
K'șn șănge kare șbeară la moartă a merge orbă,
Kă koama năea șăfoasă, mi 'n lokă pămîntă bate,
Năastămpășă il noartă, în lokă el nă mi-șă meade;
Î mingie kălară pe bătă lăi șporă,

Cu alți, cu tot bulucul, și chiar Hagi Prodan,
În care Tudor crede că are bun oștean.

XIII.

Cuartiru-i fu Goleștii, cu loc pentru vedere. —
Un chiosc Vladimirescu ș'alese de ședere.
Veghează peste oaste, privește lungul șes ,
Ș'aude sentinela schimbând parola des.
O zi strălucitoare și veselă de vară,
Precede liniștită o lină dulce seară. —
Jucau focoase stele pe cer fără de nuori,
Lăsa și luna raze, luceaferi lucitori.
C'o liniște 'nteruptă de zefiri ce adie,
Cu roua răcoroasă căzută pre câmpie,
Cu sgomotul de ape pe țermi împrăștiat,
Cu freamătul de frunză stejarului înalt,
Cu salciea umbroasă, plecată pe isvoare,
Cu cântecul cel dulce — a nopți privigătoare,
Repausă ostirea, sub cer, pe verde șes,
Cu armele 'ncărcate, cu tunuri lucii ! . . Des
S'aude sentinela făcându-și datoria.
În cete lîngă focuri, e mândră România
Pe fii săi când vede, bărbați a s'aduna; —
Un lagăr fără corturi pandurii mi-ți forma.
P'aproape cursierul încură și nichează,
E vesel pe câmpie, un foc din nări fumează ;
Cu ochii ca văpaia, un roib, sau negru corbu,
C'un sânge care sbeară la moarte a merge orb,
Cu coama prea stufoasă, și 'n loc pămîntul bate,
Neastămpărul îl poartă, în loc el nu mi-ți șeade;
Il mîngîie călariul pe burta lui ușor,

Să 'l desele, să poată să'l pără o ma din sborș.
 Po parte lîngă ape se 'nșiră ale kare,
 Și oi, mi vavi, proviziî, a oastei de mîncare;
 Kă klopotel la gîțrî de kăi erghelî naskă
 Pîșnea verde 'n deargă mi flori ce vara naskă,
 Azei de la trăsare, la tîșrî kare trage,
 Transportări, ekipagișî de oaste kare face.
 In regzî mi-dî nșe, și Tudor kăpitănș,
 A oastei tîșrîre, oșteanș lîngă oșteanș.
 Stindardele sîșuite de vîntș se desfășoară,
 Pe ele okîșî dîntș, pîreaș kă 'n lîntș sboară!
 Ama fș amezatș ostirea la Goleștî, —
 Șn lokș al kăzî nșme dî nșme rômânemșî
 Și astș-zî se adoarnș de famș!.. Noantea pasș,
 Și dzîcea liniștire la zeî pandrî mi-dî lasș,
 Iar fakla sa aprîșș, pe cerș inaintînd,
 Lîmina sa nîkzîș pe dealș, pe vîș pîrtînd,
 Rîșfîrîngș a sale gaze pe lîșș mi pe ostire:
 Săkzî mi nșșșî grîmadș, lîșșesk in lîșge șire!..

Dar çine fș azela nîkzîș ce trekș
 Și rîndrîle oastei kă okîșî petrekș?
 Azela ce veghiazș și naye nșma! are?
 Pîrș kăzîș pe gîndrî, pîrș kă grije mare?
 Azela șmbîș șîngîrș, in șmbîș stș retrasș,
 Și kăzîș kă okîșî, și kalkș kă agerș pasș.
 El pare kă voșște a fazê o iskodire,
 Să vadș çine doarme, saș șeade in ostire?
 Iar raza de la lîșș, pe fada lîș kăzînd,
 Aratș çine este. — Azeșta 'naintînd, —
 (Çeva-șî 'l prînde mîna-l,) și kăzî 'l maî șmeașș,
 Pe șnde se opreșște, pe omș inșîoreazș;

Să 'l țesele, să poată să'i pue o șa din sbor.
P'o parte lîngă ape se 'nșiră ale care,
Și oi, și vaci, provizii, a oastei de mîncare;
Cu clopotul la gîturi de cai erghelii pasc
Pășunea verde 'n țeară și flori ce vara nasc,
Acel de la trăsure, la tunuri care trage,
Transporturi, echipagiul de oaste care face.
In regulă mi-ți puse, ăl Tudor căpitan,
A oastei tăbărire, oștean lîngă oștean.
Stindardele sînțite de vînt se desfășoară,
Pe ele ochiul țintă, păreau că 'n luptă sboară ! . .
Așa fu așezată ostirea la Golești, —
Un loc al cărui nume din nume românești
Și astă-zi se adoarnă de famă ! . . Noaptea pasă,
Și dulcea liniștire la cei panduri mi-ți lasă,
Iar facla sa aprinsă, pe cer înaintînd,
Lumina sa plăcută pe deal, pe văi purtînd,
Răsfrînge a sale raze pe lănci și pe ostire :
Săcuri și pusci grămadă, lucesc în lunge șire! . .

Dar cine fu acela nălucă ce trecu
Și rîndurile oastei cu ochii petrecu ?
Acela ce veghiază și pace numai are ?
Păru căzut pe gînduri, păru cu grije mare ?
Acela umblă singur, în umbră stă retras,
Și caută cu ochiul, și calcă cu ager pas.
El pare că voește a face o iscodire,
Să vadă cine doarme, sau șeade în ostire ?
Iar raza de la lună, pe fața lui căzînd,
Arată cine este. — Acesta 'naintînd, —
(Ceva-și îi prinde mîna-i,) și căți îl mai urmează, —
Pe unde se oprește, pe om înfiorează;

Kș mtie ori mi vine ce poate mēna lēi,
 Kș lakrime, kș vorbe kam greș sș il sșpșl...
 La mēlgi voiniči el viaga in klinș lē o sbrase. —
 Fș vai de cel ce krimș ne frētea sa pșrtase!
 Romșnș, streinș, ori kare, Bșlgarș saș Grek, pandșrș;
 İndatș ce il simte de fante kș ē snergisrș,
 Saș fșrș de sșnte vase, kș nodșri o fringhie
 De gțș ne lokș i arșnkș, fșkșndș-l sș esnie.
 Kș oki emiđi kșt nșmnșl o fantș ka a se;
 Și kșl apol ũ playe, mał fakș iar ama!..
 Așesta este Tșdor! e Tșdor ce nș krșđș
 O krimș kșt de mikș, mșkar d'o pșrșlșđș
 De fșrș sș nș așzș, kș'l tratș ka pe kșin;
 D'așesta cl gisrase kș armele in mēni!..
 Și Tșdor desnre fante sștiingș kș avșse,
 Șt nșo krimeł kauștș Inskrisrș el ȳerșse
 La kauł pandșrimel, la ũi de hoerł,
 Rșșnșndorea de oaste o pșse n'ofisrł.
 O ȳerere ka asta mał mēlgi din kauł primisș,
 Iar sșni mșrmșgarș, kș rșl oki o privisș.
 Kș Tșdor nș e joakș! ce zice este sșntș:
 O datș ce va zice, kșvșntșl e kșvșntșl
 O mtie pandșrșimea ũi Greșil iar o mtiel —
 Pornind el din Kraiova la Bșkșremł sș vie
 Și pasș lșnd șnre Arșemł, kș zeye mił pandșrł,
 Șcisē o ȳeatș bșnș ne kșđđi allase fșri...
 Dar vine se opșne la ferma lși voingș?
 İn șnł ka aȳela el n'are niȳ kredingș.
 Șn oare kare Oarkș, Enesș mi Kșđđi,
 Prekșm ũi Șrdșreanșl, el patș de șerni nșl,
 Șramte dint'rșn sșfletș ne Tșdor, in ostire
 La intrigł sēmșnarș, — o oarbș rșșȳire

Că știe ori și cine ce poate mâna lui,
Cu lacrimi, cu vorbe cam greu să îl supui . . .
La mulți voinici el viața în clipă le o sburase. —
Fu vai de cel ce crimă pe fruntea sa purtase !
Român, strein, ori care, Bulgar sau Grec, pandur;
Îndată ce îl simte de fapte că e spergiur;
Sau fur de sante vase, cu noduri o fringhie
De gît pe loc i aruncă, făcându-l să espie
Cu ochi eșiți cât pumnul o faptă ca a sa;
Și cui apoi îi place, mai facă iar așa ! . .
Acesta este Tudor ! E Tudor ce nu cruță
O crimă cât de mică, măcar d'o părăluță
De fur să nu auză, că'l trată ca pe câini;
D'aceasta el giurase cu armele în mâini ! . .
Și Tudor despre fapte știință că avuse,
Să pue crimei capăt înscrisuri el ceruse
La capi pandurimei, la fii de boeri,
Răspunderea de oaste o puse p'ofițeri.
O cerere ca asta mai mulți din capi primiră,
Iar unii murmurară, cu răi ochi o priviră.
Cu Tudor nu e joacă ! ce zice este sănt:
O dată ce va zice, cuvântul e cuvânt!
O știe pandurimea și Grecii iar o știe! —
Pornind el din Craiova la București să vie
Și pasu luând spre Argeși, cu zece mii panduri,
Ucise o ceată bună pe câți aflase furi . . ,
Dar cine se opune la ferma lui voință ?
În unul ca acela el n'are nici credință.
Un oare care Oarcă, Enescu și Cuțui,
Precum și Urdăreanul, ei patru de șerpi pui,
Uraște dintr'un suflet pe Tudor, în ostire
La intrigi semănară, — o oarbă rătăcire

Însuș la ori kare, m'ardră pe pandră;
 P'arestia dară Todor, prekəm p'atigă fărî,
 Kța s'ă I moralise, s'ă nă dea de rșmine
 A oaste româneaskă!, III iat' dar pe cine
 Kța Vladimireskă, prin taberă p'mind!..

XIV.

A nopdilor fêklie, pe țerăi strêlșind,
 Ţrmează kërșel nopdî; dar oastea româneaskă,
 Se află tot demteantă, kă are s'ă primiască,
 D'o mare aktivitate, p'a doza zi mtiindî!..
 Kă iuime b'z'unde, vitejî de Mexedingî,
 Așteantă țele ordinî. — Kolea se jokș voluicî,
 Kolo potolesk foamea în nșmele ȳlșicî,
 ȳel neaomî romșnășî, kă grîș din monășirî,
 Kă vinș de Dealș-Mare p'ștrat neutră ostirî,
 Kă miel, kă vaçî lșate din țele s'ante kase;
 Ofertă kă mi ele p'altarș țereî dase; —
 La țel din Greçî k'elșg'eri venidî neste Romșni,
 Șî'n s'antele lokășe fêkats-s'aș s'șp'zî,
 Șitiz Vladimireskă s'ă țeară sokotealș,
 De timpî; — m'akșma oasteî s'ă ia de keltșialș
 O mikș p'rtiçikș, din mșlte datorî,
 Datorî kă kare s'șngî ne s'nt l'ai țereî fi!.. —
 Așa mi-dî sta ostirea!.. D'odate dar s'așde,
 Kă a anelor mșșire, departe boçiri s'șrde,
 Rșșire 'nșșșșitș, de vitș, de șn boș,
 Kșnd ferș îî strêlșunde g'șmazîș, kapș 'n doș;
 Așa venia șn rșșnetș mi kare 'nçel se stinșe
 D'a vintșlșî s'șhare... Lă țele șmbre 'ntinșe
 De s'șçîl, lingș meandșrî, mai mșlî din kșșitanî!

Însuflă la ori care, ș'ațiță pe panduri;
P'acestia dară Tudor, precum p'atîția furi,
Cată să i moralise, să nu dea de rușine
A oaste românească ! . , Și iată dar pe cine
Căta Vladimirescu, prin tabără pășind ! . .

XIV.

A nopților făclie, pe ceruri strălucind,
Urmează cursul nopții; dar oastea românească,
Se află tot deșteaptă, că are să primiască,
D'o mare activitate, p'a doua zi științi . . .
Cu inime bătânde, viteji de Mehedinți,
Așteaptă cele ordini. — Colea se joc voinicii,
Colo potolesc foamea în numele vlădicii,
Cei neaoși românașii, cu grîu din monastiri,
Cu vin de Dealul-Mare păstrat pentru ostiri,
Cu miei, cu vaci luate din cele sante case ;
Ofertă că și ele p'altarul țerei dase ; —
La cei din Greci călugări veniți peste Români,
Și'n santele locașe făcutu-s'au stăpâni,
Știu Vladimirescu să ceară socoteală
De timp; — ș'acuma oastei să ia de cheltuală
O mică părticică, din multe datorii,
Datori cu care sântii ne sânt l'ai țerei fii. . . —
Așa mi-ți sta ostirea! . . D'odată dar s'aude,
Cu a apelor mugire, departe bociri surde,
Răgire 'nnăbușită, de vită, de un bou,
Când ferul îi străpunge grumaziul, capu 'n dou;
Așa venia un răcnet și care 'ncet se stinse
D'a vîntului suflare . . . La cele umbre 'ntinse
De sălcii, lîngă șeașuri, mai mulți din căpitani,

Privind, îngelenir; mi-ți sta ka țel țefanî
 Săh trăsnete arzende, de ceea ce vâzber.
 Să'ntrebe nă kștează să afe, ți stățer;
 Ūn pas el mal 'naiste de lokș ne mal fșkând; —
 Vâzber d'ale sâciî, mi vîntș mi susmând,
 Ūn omș ka zn țvâșne de negră, țăritș foarte,
 Lăntând-se kă groază să skane de la moarte,
 Legat de mîni, pițioare, d'o krakă atărnatș,
 La gazele din lăpă se svirkole țerbatș, —
 Kă okîl kăt mi pămășl eșîpîl, stiklîlî la stele,
 Kă limba skoas' afară, mal răș ka lăat din Iele;
 Șii nimenî lîngă dînsă a-î da vr'șn ajstorș,
 Saș mămă de a'î pînge! — Se prînd de zn fiorș
 Ațel ce îl vâzber în starea 'ngrozitoare!
 Ama dar omș ațela măria 'nșnșnzățioare. —
 Șii dinkolo de ceea ce șmbra askșndea,
 Ūn altș, legat de koate, vră o krimă mi-ți pîngea;
 Pînzăea, pînzăea pșkatșl în kare el kăzșse,
 Vră o fantă kșm se kade de omș kă nă fșkșse, —
 Pînzăea ka mi konî, de moarte îngrozit;
 Părea țritș de Demonî, în Iadș zn osșndiț!...
 Ama trimise Tădor la moarte p'șrdăreanșl,
 P'al seî komlîțî la oknă; ama lăkră Olteanșl
 Să kăzșde pămîntșl de țel kreștinî perđșpî:
 Mîmeî, șniônî țiokoi, — streinșlî vîndșpî...
 Șii kă aste vorbe zise, kă mălț fermetate,
 Înșfîș Tădor șnăimă la oastea jșmătate:
 — „Lăpă-vș de seamă, mi Greț mi vol pandșrî!
 „Ama la tođl vol face, ș'o fi mîmeî mi fșrî!!

XV.

Mîđl ferbă arșvșșimea în tabără d'ouarte;

Privind, înțeleniră; mi-ți sta ca cei tufani
Sub trăsnete arzânde, de ceea ce văzură.
Să ntrebe nu cutează să afle, ci stătură ;
Un pas ei mai 'nainte de loc ne mai făcând; —
Văzură d'ale sălcii, și vînăt și spumând,
Un om ca un tăciune de negru, urît foarte,
Luptându-se cu groază să scape de la moarte,
Legat de mâini, picioare, d'o cracă atârnat,
La razele din lună se svîrcole turbat, —
Cu ochii cât și pumnul eșiți, sticliți la stele,
Cu limba scoas' afară, mai rău ca luat din Iele ;
Și nimeni lîngă dînsul a-i da vr'un ajutor,
Sau mumă de a'l plînge ! — Se prind de un fior
Acei ce îl văzură în starea 'ngrozitoare !
Așa dar omu acela muria 'nspânzurătoare. —
Și dincolo de ceea ce umbra ascundea,
Un altu, legat de coate, vre o crimă mi-ți plîngea;
Plîngea, plîngea păcatul în care el căzuse,
Vre o faptă cum se cade de om că nu făcuse, —
Plîngea ca și copii, de moarte îngrozit;
Părea tîrît de Demoni, în Iad un osândit!...
Așa trimise Tudor la moarte p'Urdăreanul,
P'ai sei complici la ocnă ; așa lucră Olteanul
Să curățe pămîntul de cei creștini perduți:
Mișei, spioni ciocoi, — streinului vînduți . . .
Și cu aste vorbe zise, cu multă fermetate,
Însuflă Tudor spaimă la oastea jumătate :
— „Luați-vă de seamă, și Greci și voi panduri !
„Așa la toți voi face, ce'o fi mișei și furi !! .

XV.

Mi'ți ferbe arnăuțimea în tabără d'oparte;

Mi'gi ferbe mi zu kęgetę kę Diavolz imparte! . .
 Pęrea kę Męrzl-Roma, kę portel sęę barbarę,
 Nęakęse p'azel oamenę, — ka Xęnę mi ne Tartarę,
 Kę kauęlę rasę, — mi fręntea kę brięę tęrbane s'o lege,
 Kę męna ne nistoale; mi kare nę alege
 Din krimę o drentate, la kare nę's dedagi! . .
 Mi Ianiverę in nofte mi zęmble ko tęrbani;
 Mi'n cote, sęę bęlękuri, kę mikę niņę la mare,
 In dingu kę iataganę, se 'nkinę n ręsbęnare!
 Ręzfi, ridę, rinjeute kę timnel a sosit
 D'a nęne in lękrare zu planę afsrisit. —
 Mi-gi fsłgerę mi tęnę mi arde de męnie,
 Setomi de jeafę, de pradę, de nofte 'n mișelie,
 Mi Tędor nę 'l slabęute, kę fęrę a' kęęęa,
 Kę mętreangę mi kę glonęzi mereę 'l kęęęa. . .
 Mi kęnd mi kiar pęndęrię lovięi asemenę fęrę,
 Kę'n mętreangę ne ęrdęreanę bętęndę-se 'l vęzęrę,
 Nęamicię aș motive mi kęmnę aș largę; sę-l vezi,
 Ne pradę lorę s'o 'nșade k'aleargę kę gręmezi. —
 Ei bat niņę e roșę, kęm zięe vorba, feręl,
 In ninteni bat mi saltę mi zik: kę ei e cęręl
 Mi kęt de gręę m lękrę, cętatea ne tęrimę,
 In sęs mi gi o aręnkę m'o faęe in tęrimę.
 Așa mi'gi bate 'n ninteni Greęimea verșęnatę,
 P'avezst Vladimireskę sę'l sęșmie ne datę. —
 Lękreazę Maęedonski prekșm mi kę Prodan
 Cę mișęe mi cęarkę ne ori cę tęnitani,
 Sę vazę niņę zude ne Tędor mal sęșęine,
 Kę cęle netrekęte de męrgi mi diașimline . . .
 Iar cęl kę similitate de intrigę se 'n haęę,
 De lokę nę intęrzie sę dea orbęute n lagę.
 Mi'gi męrmęrę de Tędor, mi męrmęrę de faęę;

Mi'ți ferbe și un cuget cu Diavolu împarte ! . .
Părea că Mărul-Roșu, cu portul său barbar,
Născuse p'acei oameni, — ca Hun și pe Tartar,
Cu capul ras, — și fruntea cu brîu turban s'o lege,
Cu mâna pe pistoale; și care nu alege
Din crimă o dreptate, la care nu's dedați. . .
Și Ianiceri în pofte și umblă ca turbați;
Și'n cete, sau bulucuri, cu mic pînă la mare,
În dinți cu iataganul, se 'nchină 'n răsburare!
Răsuflă, rîd, rînjește că timpul a sosit
D'a pune în lucrare un plan afurisit. —
Mi-ți fulgeră și tună și arde de mînie,
Setoși de jeaf, de pradă, de pofte, 'n mișelie ,
Și Tudor nu 'i slăbește, că fără a'i cruța,
Cu ștreangul și cu glonțul mereu îi curăța. . .
Și când și chiar pandurii loviți asemeni fură,
Că'n ștreang pe Urdăreannul bătându-se 'l văzură,
Neamicii au motive și câmp au larg; să-i vezi,
Pe prada lor s'o 'nhațe c'aleargă cu grămezi. —
Ei bat pînă e roșu, cum zice vorba, ferul,
În pinteni bat și saltă și zic: cu ei e cerul!
Și cât de greu un lucru, cetatea pe tărîmi,
În sus mi ți o aruncă ș'o face în fărîmi,
Așa mi'ți bate 'n pinteni Grecimea verșunată,
P'acest Vladimirescu să'l sfășie pe dată. —
Lucrează Macedonski precum și cu Prodan
Ce mișue și cearcă pe ori ce căpitan,
Să vază pînă unde pe Tudor mai susține,
Cu cele petrecute de morți și discipline . . .
Iar cei cu simplitate de intrigă se 'n hațu,
De loc nu întârzie să dea orbește'n laț.
Mi'ți murmură de Tudor, și murmură de față;

Năamikel prinde șșfletș mi limbă mi ia viağă...
 A doșă zi kănd zioa pșșind inçet șșșia,
 Kadaverșl açela pe krakș se gșșia,
 Pe kare'l lășminășe kș fokșrile nopçil,
 Din ora'n kare ștreangșl 'l a dat in ghiara morgil.
 Din ordinaș lăi Tșdor, ostirea inșoçil
 Pe mortș la 'ngroçșçieșne, kș nopçș. — Se lăçil
 Atșșçil komplotș 'n oaste. — Invidiea se'nțineș;
 Mi'çil țerbșrș ne șșil, pe alçil fi aurinșe;
 Mi'çil țerbșrș ș'anrinde mi lașș indșrșțș
 Pe çel kare kș okil mi-çil jșdekeș kșț vșdș..
 Atșșçia Mavedonski, in noante çe lăkrășe,
 Pe Tșdor șș întrebe de façș kștezășe:
 — „Șș 'çil dal kșvintșl, zise, de çe țș al șçil
 „Voiniçl atilçil m'atilçia? mi kartș anoi ai skris
 „La Tșrçil? — s'a prins skrisoarea-çil...”, — „Prekșm
 mie se kade,
 „Kșçil șabia inçinaș-am, in dearș-mi, fak drentate!..
 A zis Vladimireskș mi kșrntș la el privi,
 „Abșșșil kșm mi jeașrș mai mălt n'oiș șșçeri,
 „Sekșrea ș atirnatș ne fie ori mi çine
 „Çe'n Çeara Romșneaskș de pleașkș se tot çine!..
 Și Tșdor k'șn okiș katș la çl Xaçil Prodan,
 Alțșrea çe stășe kș kșgetș de Satan,
 Prodan çe alțș datș mi ori çe șitșțșrș
 De lok i o 'nçelesese șemeaçș kșțșțșrș,
 O frunte nea vikleanș m'șn okiș șșșomoritș,
 Prodan ințșçilșazș lăi Tșdor amăritș...
 Trșdarea e ne façș! trșdarea kapșl șkoașe!..
 La vorbe kșșnitani! pe Tșdor mi'çil șșkoașe.
 — „Destșl! destșl atitș! çel Tșdor lă a rșșșșșș,
 „Kșșnok eș dateriea-mil kș voi eș am d'ajșș!..

Neamicul prinde suflet și limbă și ia viață . . .
 A doua zi când zioa pășind încet sosia,
 Cadaverul acela pe cracă se găsia,
 Pe care'l luminase cu focurile nopții,
 Din ora'n care ștreangul 'l a dat în ghiara morți.
 Din ordinu lui Tudor, ostirea însoți
 Pe mort la 'ngropăciune, cu pompă — Se lăți
 Atunci complotu 'n oaste, — Invidia se'ntinse;
 Mi'ți turbură pe unii, pe alții îi aprinse;
 Mi'ți turbură ș'aprinde și lasă îndărăt
 Pe cei care cu ochii mi-ți judecă cât văd ..
 Atuncia Macedonski, în noapte ce lucrase,
 Pe Tudor să întrebe de față cutezase :
 — „Să 'ți dai cuvântul, zise, de ce tu ai ucis
 „Voinici atîți ș'atîția ? și carte apoi ai scris
 „La Turci ? — s'a prins scrisoarea-ți...” — „Precum mie se cade,
 „Căci sabia încins-am, în țeară-mi, fac dreptate !..“
 A zis Vladimirescu și crunt la el privi,
 „Abusuri cum și jeafuri mai mult n'oi suferi,
 „Securea e atîrnată pe fie ori și cine
 „Ce'n Țeara Românească de plească se tot ține!...,
 Și Tudor c'un ochi cată la ăl Hagi Prodan,
 Alătura ce stase cu cuget de Satan,
 Prodan ce altă dată și ori ce uitătură
 De loc i o 'nțelese semeață căutătură,
 O frunte prea vicleană ș'un ochi posomorît,
 Prodan înfățișează lui Tudor amărît. . .
 Trădarea e pe față ! trădarea capul scoase ! . .
 La vorbe căpitanii pe Tudor mi'ți descoase.
 — „Destul ! destul atîta ! cel Tudor le a răspuns,
 „Cunosc eu datoria-mi ! cu voi eu am d'ajuns ! . .

Atunci Maqedonski la vorbă n'o întinse,
 Tăc. — Komplotul oaste-î ferbea, vâlcân se'nchinse...
 Rămîne Tădor ast-fel pe mîini de rîsbunari,
 Şi prins, ca sklavă rămîne, în sinul astel gerii —
 Îşi vede bine soartea, şii vede că 'ntristare
 Romîni că nă poate să iasă din reea stare;
 Îşi vede ast-fet soartea şi'ainteantă voea ei:
 — „Triumfe, el îmi zise, d'akem năamizii meli..“

— „Pe cine voigi oare d'akema înainte?..“
 Vorbente Maqedonski la kapete ferbinte,
 La oastea adunată, la şiruri militari,
 Săbt arme fiind oastea-î, că mişii nîni la marî;
 Romîni askelt orbente azele vorbe skuase,
 Că patimă, că şră, din bese veninoase, —
 „De kapă s'avegi pe cine? pe Tădor cel tiran?
 „Săş vregi pe Maqedonski? săş vregi n'Agî Prodan?
 „Ori, săşnegi? vregi pe Tădor, azele ce vî şvide?
 Ca kîni lă vî pine şi Tărilor vî vînde?..“

— „Nol vrem pe Maqedonski de kapă pe şitoră!..“
 Alarma, azele şletă că gemăţă d'şn pomoră,
 Făcă şă şşne peaga şii Argemăi, Golemtii,
 Şă rize Insilante, şă şşne şii Pitentii,
 Şii toată Romînia din baltă nîni'n mîşni;
 Şă geamă kiar Romîni că netele pe frîşni; —
 Rămînea şă imnară, — desnregăi, trădătorii,
 Azele ce şi vîndăşă la gîzi, — jeşşitorii,
 La grekă, la streinime pe bravă lor şi daş;
 La moarte de a merge, kondamna şi diktaş!

Atuncia Macedonski la vorbă n' o întinse,
Tăcu. — Complotul oaste-i ferbea, vulcan se'ncinse...
Rămîne Tudor ast-fel pe mâni de răsbunări,
Și prins, ca sclav rămîne, în sînul acestei țeri ! —
Își vede bine soartea, și vede cu 'ntristare
Românul că nu poate să iasă din rea stare;
Își vede ast-fet soartea ș'așteaptă voea ei:
— „Triumfe, el își zise, d'acum neamicii mei ! . . .“

— „Pe cine voiți oare d'acuma înainte? . . .“
Vorbește Macedonki la capete ferbinte,
La oastea adunată, la șiruri militari,
Subt arme fiind oastea-i, cu mici pînă la mari ;
Români ascult orbește acele vorbe scoase
Cu patimă, cu ură, din buse veninoase, —
„De cap s'aveți pe cine? pe Tudor cel tiran ?
„Sau vreți pe Macedonski ? sau vreți p' Agi Prodan?
„Ori, spuneți ? vreți pe Tudor, acel ce vă ucide?
Ca câini lui vă ține și Turcilor vă vinde ? . . . ,

— „Noi vrem pe Macedonki de cap pe fiitor!...“
Alarma, acel urllet cu gemăt d'un popor,
Făcu să sune țeara și Argeșul, Goleștii,
Să rîză Ipsilante, să sune și Piteștii,
Și toată România din baltă pînă'n munți;
Să geamă chiar Românii cu petele pe frunți;—
Rușinea să impartă, — desprețul, trădătorii,
Acei ce îl vîndură la gîzi, — jefuitorii,
La grec, la streinime pe bravu lor îl dau;
La moarte de a merge, condamna îi dicta ! . . .

XVI.

Înkalekz Iordake ne kalš m'arnžđime
 Tirante džnz džsszl de Sırbı mı de grezime...
 Akzma Mazedonski, Iordake din Pıtemıı,
 Trızmfz klika toatz, venıtz la Golemtı.
 Pe Tđdor mı đıı are o treanzđ in mızioare,
 Pe kare sz'mı ržsbzne k'o sete de teroare,
 Ka feara cea tžrbatz, Iordake mı-đı sosia;
 Pe Tđdor sz nž skane, kž oastea-ı fı pžzia..
 Ka lezl kžnd s'aržnkž kž okıl plını de sžnge,
 În ghiara lřl vıktıma kž fšrie o stržnge,
 Ama Iordake intrž la Tđdor. — Tđdor prıns;—
 Tržfia sa nž skade, mı arde fokž nestıns. —
 — „Tž, Vlaxžle! Iordake kž vorbz de insžltz
 İnzene sz fı zıkž, mžndria ta cea mžltz
 „Mı vorbele-đı mı fante akzma žnde-đı stnt? —
 „Maı skrıı la Tžrđı akzma? ržsnžnde? džđı kžvıntž!
 „A ta o sžbsemnarea? te žıtz, vezi-o bine?
 „A ta skrisoarea asta ce đıž akzm la mine?..
 — „A mea! ržsnžnde Tđdor din natz-ı lınııttıž,
 Mı Grekžl la el katž din mınte ka emıtz.
 — „Nž tremžrı? xalı! nž tremžrı de ast'a ta trždare?
 „Nž tremžrı? nž aı teamž d'o azurž ržsbznare?
 „Kž Tžrkžl te 'nželes-aı mı kžržia i aı skrıs:
 „Prıveșnte astž karte ne kare noı am prıns!..
 — „Ama eı — am kžvınte destžle; — dar tžcere!
 „Mı-oı da ež mı kžvıntžl maı sžsž kžnd se va cere..
 — „Eı bine, te gžteșnte, mı fžrž 'murotivıre
 „Sž mergı žnde tž-om džve. — Prıveșntž a ta ostıre
 „Ka tržđžtorž te are! aı fost aı eı tiran!..
 — „Mımeilor! el zıse, kž okıl ne Prodan,

XVI.

Încalecă Iordache pe cal ș'arnăuțime
Tîraște după dînsul de Sîrbi și de grecime...
Acuma Macedonski, Iordache din Pitești,
Triumfă clica toată, venită la Golești.
Pe Tudor mi ți'l are o treanță in picioare,
Pe care să'și răsbune c'o sete de teroare,
Ca feara cea turbată, Iordache mi-ți sosia ;
Pe Tudor să nu scape, că oastea-i îl păzia ..
Ca leul când s'aruncă cu ochii plini de sânge,
În ghiara lui victima cu furie o strînge ,
Așa Iordache intră la Tudor. — Tudor prins; —
Trufiea sa nu scade, și arde foc nestins. —
— „Tu, Vlahule ! Iordache cu vorbă de insultă
Începe să îi zică, mândria ta cea multă
„Și vorbele-ți și fapte acuma unde-ți sînt? —
„Mai scrii la Turci acuma ? răspunde ? dăți cuvîntu !
„A ta e subsemnarea ? te uită, vezi-o bine ?
„A ta scrisoarea asta ce țiu acum la mine ? . .
— „A mea ! răspunde Tudor din patu-i liniștit,
Și Grecul la el cată din minte ca eșit.
— „Nu tremuri ? hai ! nu tremuri de ast'a ta trădare?
„Nu tremuri ? nu ai teamă d'o aspră răsbunare ?
„Cu Turcul te 'nțeles-ai și căruia i ai scris :
„Privește astă carte pe care noi am prins ! . .
— „Așa e ! — am cuvinte destule ; — dar tăcere !
„Mi-oi da eu și cuvîntul mai sus când se va cere...
— „Ei bine, te gătește, și fără 'mprotivire
„Să mergi unde te-om duce. — Privește a ta ostire
„Ca trădător te are ! ai fost al ei tiran ! . .
— „Mișeilor ! el zise, cu ochii pe Prodan,

„Mișeilor ! o cursă întinsu-mi-ați voi mie !
„Prin moartea-mi o să scape iubita-mi Românie ! . . .
„În stare voi nu sînteți cu Turci a vă lupta,
„Mișeilor, ci numai cu intrigi a lucra !
„În peptul vostru zace spurcata cugetare;
„La faptă mișeliască viteji mi-ți sînteți tare ! . . . „
Și Tudor se desarmă pe loc de cei streini,
Puindu-i vâlul morții, pe cap cununi de spini,
Ș’ așa mi ți’l tîraște, în mantă neagr’ afară
De unde locuise, — Cu el eși la scară. —
Se uită la el bine atunci Români săi,
Lăsându-l a fi prada acelor oameni răi. —
Un cal i se aduse pe care’ncălică,
Și oastea-i n’a zis boabă d’aci pînă plecă . . .
Scînteie de simțire ca cum n’a mai rămas
În inime de peatră a oastei în estas;
Ca cum blasfem fusese ! ca cum se destinase
De soart’ a lui cădere, și ora îi sunase!
Acei voinici cu plete, precum și cei cărunți,
Ostire ’n câmpul falnic, — mai multe mii, spre munți,
Uitase Români mei că Tudor fu un tată; —
Pe acuilă străpunse cu mii săgeți d’odată !
Ucise viitorul la cei ce sufăria,
Și țeara o aruncă în stare foarte grea ! . .
A ! plângeți, panduri, țeara ce’odată socoteală
De Tudor vă va cere ! . . Române, ce sminteală
Adusuți-ai de sine, — românului popor!
Voi, plângeți mame, fiice, p’al țerei luptător !
Fecioare și juni, plângeți o patrie română !
Prin cântece, cunună de flori purtați în mână,
Ș’a țerei libertate și drepturi ce ceru,
Cântați al țerei soare, o zi ce apăru !

Memoria k̄nta-veđi b̄rbats̄i de Țear̄
 Че v̄r̄ ka s̄z o skane din j̄sḡđ mi de la fear̄;
 K̄ntađi mi dađi k̄n̄one eroz̄eri martir̄
 Vladimiresk̄ T̄dor! — p̄stradi-ı s̄venir̄!
 K̄v̄i el s̄z skane đinta-ı l̄kr̄z k̄z energie,
 S̄z ias̄z tot Rom̄nīl din kr̄da letar̄ie!.. —
 Ți el merḡnd la moarte de patrie k̄nta,
 Ka leb̄da Țe k̄nt̄z, mi vesel s'ar̄ta!..
 O! T̄dor! o! martire! ka Krist, aȚeas̄i soarte
 Av̄t-ai! m'ai t̄bi ins̄uı v̄nd̄it̄z-te-ađ la moartel.
 Țndarn v̄z f̄z k̄r̄iea, aȚeia Ț'adı mi p̄ns̄đ
 Țdat̄z a l̄i lip̄z; — str̄in̄i Țerk̄đ v'a str̄n̄eđ!..

Tresalt̄z Insilante de ast̄z 'm̄reȚis̄are,
 Pe T̄dor k̄z viktim̄z s̄z m̄na sa il are.
 GreȚimea toat̄'n Țear̄z p̄r̄st-a tr̄ism̄nd. —
 Paxarele inkin̄z, — BizanȚīl s̄r̄nd; —
 Ka k̄m el Țmulinise Ț'av̄r̄z d'a maı faȚe;
 Ka k̄m ei invinsese; ka k̄m resbel sađ p̄Țe
 F̄k̄z k̄z Rom̄nia; in Țna top̄i k̄nta;
 Neamik̄l lor Țel mare in T̄dor 'l ar̄ta. —
 D'at̄nȚia il p̄rtar̄z din lok̄đ in lok̄đ, s̄z' l vaz̄z
 Fanat̄iȚi aȚeia; — t̄rbarea lor̄đ s̄z kaz̄z
 K̄z toat̄z gr̄estatea de vorbe de'n̄josiri,
 S̄z' l j̄s̄deȚe, s̄z' l near̄z̄z pe kr̄de m̄niı de sbiri,
 AȚelor Țe kredinḡz niȚi patrie n'av̄r̄z,
 Ți n̄maı nentra j̄af̄eri t̄lxar̄i in bande f̄r̄z;
 L'aveat fel d̄reptate, sađ oamen̄i, mi'di l̄s̄z
 Rom̄niı k̄uitan̄i, pe kaȚe' l kondam̄n̄z.
 Ți f̄r̄z 'nt̄r̄ziere, de Țnde 'l r̄dikar̄z,
 Pitest̄iȚ, K̄m̄nz L̄nḡz, — niu ArḡeȚi il p̄rtar̄z,
 Ți'n vekea kapital̄z a Mareı Rom̄niı

Memoria cânta-veți bărbatului de Țeară
Ce vru ca să o scape din jug și de la feară;
Cântați și dați cunune eroului martir
Vladimirescu Tudor ! — păstrați-i suvenir !
Căci el să scape ginta-i lucră cu energie,
Să iasă tot Românul din cruda letargie ! . . —
Și el mergând la moarte de patrie cânta,
Ca lebăda ce cântă, și vesel s'arăta ! . .
O ! Tudor ! o ! martire ! ca Crist, aceeași soarte
Avut-ai ș'ai tăi însuși vândutu-te-au la moarte!..
Îndarn vă fu căirea, aceia ce'ați și plâns
Îndată a lui lipsă ; — străinul cerc v'a strâns ! . .

Tresaltă Ipsilante de astă 'mpregiurare,
Pe Tudor că victimă sub mâna sa îl are.
Grecimea toată'n țeară părut-a triumfând. —
Paharele închină, — Bizanțiul sunând ; —
Ca cum ei împlinise ce'avură d'a mai face ;
Ca cum ei învinsese; ca cum resbel sau pace
Făcu cu România; în una toți cânta ;
Neamicul lor cel mare în Tudor 'l arată. —
D'atuncia îl purtară din loc în loc, să'l vază
Fanatici aceia ; — turbarea lor să cază
Cu toată greutatea de vorbe de'njosiri,
Să'l judece, să'l pearză pe crude mâni de sbiri,
Acelor ce credință nici patrie n'avură,
Și numai pentru jeafuri tâlhari în bande fură;
L'acest fel dreptate, sau oameni, mi'ți lăsă
Românii căpitanul, pe care'l condamnă.
Și fără 'ntârziere, de unde 'l rădicară,
Piteștii, Câmpu Lungul, — prin Argeș îl purtară,
Și'n vecea capitală a Marei României

Îl dăseră să neară, skërbită de infami!...
 Îngrab romăna oaste greșala 'mi kənoskə;
 Ș'a sa desfiingare de sine 'm'o văr...
 Pəkatele străbăne, blasfemăi, espiere
 Tot inkə nă lăase; mi kəna de dăzere
 Demartă nă fə inkə, ți plină kə venină;
 Să sțiere Romăni mereă de la streină!..

Dar țe sfirmit avăză mi bandele streine
 De Greci, Bălgari—Arvađi, la brăă kə arme pline?
 Și kiar mi Insilante țe tot s'a iuzerkat
 Kə Tărci a da pentă? bătăt mi sfărmat,
 Avă, avă o tristă, o foarte tristă soartel —
 Peri în inkisoare k'o krad' amară moartel!..
 Ostiră adunătă kə Tărci atakă făkănd,
 Perdăt-a ekilibră; mi prinși, — mi morđi zăkănd,
 La Drăgășani se'nvinse!.. Ațele sante kase:
 La Șerbănești, la Kozia, Năcetă, se formase
 În niște forterege. — Dar rănđi mi sfărmađi,
 Ațel țe mal rămase din stavrofori armađi,
 Okp'ăzeste pənktări; din kăte lănđi avăză
 Grețimea, măzrofori, ne rănd mi le perdăză...
 Viktime kadă măđime, mi măđi skăpare kată
 În sină astă popă ne kare 'l aă kăkată. --
 Pățiră mărșăviea urin kăpete ın mănțe;
 Prin sțuge ei sțiară atitea fante kăntel!..

Fine.

Îl duseră să peară, scârbit de infamii . . .
Îngrab româna oaste greșala 'și cunosc;
Ș'a sa desființare de sine 'ș'o văzu . . .
Păcatele străbune, blasfemul, espier
Tot încă nu luase; și cupa de durere
Deșartă nu fu încă, ci plină cu venin;
Să sufere Românul mereu de la strein ! . .

Dar ce sfârșit avură și bandele streine
De Greci, Bulgari-Arvații, la brâu cu arme pline?
Și chiar și Ipsilante ce tot s'a încercat
Cu Turcii a da peptul ? bătut și sfârîmat,
Avu, avu o tristă, o foarte tristă soarte ! —
Peri în închisoare c'o crud' amară moarte ! . .
Ostire adunătură cu Turci atac făcând,
Perdut-a echilibrul; și prinși, — și morți zăcând,
La Drăgășani se'nvinse ! . . Acele sante case:
La Șerbănești, la Cozia, Nucetul, se formase
În niște forterețe. — Dar ruți și sfârîmați,
Acei ce mai rămase din stavrofori armați,
Ocup'aceste puncturi; din câte lupti avură
Grecimea, mauroforii, pe rând și le perdură . . .
Victime cad mulțime, și mulți scăpare cat
În sînul astui popul pe care 'l a călcat, —
Plătiră mârșăviea prin capete un munte;
Prin sânge ei spălară atîtea fapte crunte! . .

Fine.

IMNU.

1862 Ianuarie 24.

A Românilor Ţuire,
Prin un fantă nemăritoră,
A scrisă ca o mărige
În al Ţerel viitoră.

De la Ţeră predestinate,
Zimbră!, Akşili se 'nfrăgeskă; —
Ţene inimă tare bate
De un năme strămoşeskă! —

Dorind toţi înaintare,
Mil de viersări invokămă:
România un Stat mare!..
Ţii n' Ale să-î adorămă!

Să trîiască! să trîiască!
Aleksandră Ioan Ţntii!
Patria să se fălească
Kă toţi bravi ai seî Ţii!

IMNU.

1862 Ianuarie 24.

(Unirea cea mică n.n.)

A Românilor Unire,
Prin un fapt nemuritor,
A suris ca o mărire
În al Țerei viitor.

De la Cer predestinate,
Zimbrul, Acuili se 'nfrățesc ; —
June inimi tare bate
De un nume strămoșesc! —

Dorind toți înaintare,
Mii de viersuri invocăm:
România un Stat mare !..
Și p' Alesu-i adorăm !

Să trăiască ! să trăiească !
Alecsandru Ioan întâi !
Patria să se fălească
Cu toți bravi ai sei fii !

Glosar minimal:

Acuile / acvile – pasăre cu valoare de simbol.

Divan – (În Imperiul Otoman) Consiliu cu atribuții politice, administrative și juridice, alcătuit din cei mai înalți demnitari. / (În Țările Române) Consiliu format din reprezentanții marii boierimi și din înalți dregători care luau parte, alături de domnitor, la conducerea țării. Si: *sfat domnesc*. / (Pex) Ședință a divanului. / Sală în care se adunau membrii divanului / (Pex) Sediul al divanului / (Pgn) Loc de adunare și de consfătuire. / (Pgn) Curte domnească sau boierească. / (Înv; îe) A sta ~ A avea o atitudine respectuoasă și solemnă. / (Reg) Flecăreală. / (Jur; înv) Judecată. / (Pex; înv) Judecătore. / (Pop; îrn; îe) A face (cuiva) ~ pe spinare A bate (pe cineva). / (Înv; îs) *-ul cel de pe urmă* Judecata de apoi. / Canapea fără spătar, de obicei mai lată și puțin ridicată de la pământ, pe care se poate șede sau dormi. / (Fam; fig; îe) A se sui pe ~ A se obrăznic. / (Îvr) Banc de lucru pentru cizmar. Si: *bedreag*. / (Reg) Tejgheaua tâmplarului. / Culegere postumă de versuri aparținând unui poet oriental. 19 (Pex) Culegere de poezii care imită poeziile orientale.

Eterie – [*ἐταπρία*]: Nume dat unor societăți politice secrete, înființate în Grecia, cu ramificații și în țările române, la sfârșitul sec. XVIII și începutul sec. XIX, de patrioți greci, cu scopul organizării luptei de eliberare națională de sub stăpânirea otomană. / (Înv; pgn) Revoluție. / Mișcare revoluționară a grecilor din 1821 împotriva turcilor.

Găitan – fir de metal sau șiret împletit ori răsucit, de lână sau de mătase, cusut ca ornament la unele obiecte de îmbrăcăminte.

Gelep – Negustor oriental din Evul Mediu care cumpăra vite din Țările Române pentru a le vinde la Constantinopol.

Hârșie – blană neagră de miel, cu lână crețată din care se fac căciuli.

Pandur – Soldat dintr-o oaste habsburgică din sec. al XVIII-lea. Soldat din oastea muntenească neregulată de la începutul secolului al XIX-lea

Suplică – cerere, jalbă, plângere.

Zapciu – Cărmuitor al unei plăși, subordonat ispravnicului (și însărcinat cu strângerea dărilor). / Grad în armată, echivalent cu cel de căpitan; persoană care avea acest grad. / Agent de poliție; sergent de stradă.

Zavără – nume dat Revoluției de la 1821 împotriva stăpânirii turcești (cu ramificație și în Țările Române); *p. gener.* revoltă, răscoală, răzvrătire.

Grama Ana - gramaana@gmail.com